

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Συγκριτική έκθεση για την υλοποίηση-επιτόπιες δοκιμές στην Πορτογαλία, την Ισπανία, την Ελλάδα, τη Σλοβενία, την Κροατία και την Ιταλία

<https://empowering-teachers.eu/>

ΠΕ3 Επαλήθευση μέσω επιτόπιων δοκιμών σε πραγματικά περιβάλλοντα

Ημερομηνία: 31/01/2024

Η δημιουργία της παρούσας δημοσίευσης συγχρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα επιχορηγήσεων Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της επιχορήγησης υπ' αριθ. 626148-EPP-1-2020-2-PT-EPPKA3-PI-POLICY. Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις του συντάκτη. Ούτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ούτε ο εθνικός οργανισμός χρηματοδότησης του έργου φέρουν οποιαδήποτε ευθύνη για το περιεχόμενο ή για τυχόν απώλειες ή ζημιές που ενδέχεται να προκληθούν από τη χρήση της παρούσας δημοσίευσης.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

© Copyright 2021 Σύμπραξη LOOP

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αναπαραγωγή ή τροποποίηση του παρόντος εγγράφου, εν όλω ή εν μέρει, για οποιονδήποτε σκοπό, χωρίς την έγγραφη άδεια της Σύμπραξης LOOP. Επιπλέον, πρέπει να γίνεται σαφής αναφορά στους συντάκτες του εγγράφου και σε κάθε ισχύον τμήμα της δήλωσης πνευματικών δικαιωμάτων.

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Το παρόν έγγραφο μπορεί να τροποποιηθεί χωρίς προειδοποίηση.

Πίνακας περιεχομένων

Συνοπτική παρουσίαση.....	8
Υπόθεση 1 - Τα επίσημα προγράμματα επιμόρφωσης των μεντόρων για την κατάρτιση των έμπειρων εκπαιδευτικών και των διευθυντών/-ριών των σχολείων συμβάλλουν στην ανάπτυξη αποτελεσματικών και επίσημων προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς.....	10
Υπόθεση 2 - Η ευκαιρία που δίνεται στους έμπειρους εκπαιδευτικούς και τους/τις διευθυντές/-ριες των σχολείων να διευρύνουν τις επιλογές σταδιοδρομίας τους και να αναλάβουν ρόλο μέντορα των νέων συναδέλφων τους συμβάλλει στην κινητροδότησή τους και στη διατήρησή τους στο επάγγελμα.....	10
Υπόθεση 3 - Τα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που αναπτύσσονται από έμπειρους συναδέλφους τους και βασίζονται σε δραστηριότητες καθοδήγησης με βάση τον θεσμό του μέντορα, υποστηρίζουν την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών που ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους και συμβάλλουν στη διατήρησή τους στο επάγγελμα.....	10
Υπόθεση 4 - Τα επίσημα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που εφαρμόζονται σε σχολικό επίπεδο, συμβάλλουν στην κοινωνική και πολιτιστική ένταξη και ανάπτυξη των νέων εκπαιδευτικών.....	11
Υπόθεση 5 - Τα δομημένα προγράμματα μεντορισμού, που προσαρμόζονται στο εκάστοτε πλαίσιο, ενισχύουν το ενδιαφέρον και την πρόοδο των συμμετεχόντων.....	12
Υπόθεση 6 - Η επιμόρφωση των μεντόρων ευνοεί την υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς.....	13
Υπόθεση 7 - Η έλλειψη πόρων και καθοδήγησης είναι οι λόγοι για τη μη υλοποίηση προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς στα σχολεία.....	13
Εισαγωγή.....	18
Μέρος Α: Ποσοτική αξιολόγηση των πιλοτικών δοκιμών.....	20
Ενότητα 1Α: Δείγματα της ποσοτικής αξιολόγησης των πιλοτικών δοκιμών.....	20
Το δείγμα της ομάδας ελέγχου (έμπειροι εκπαιδευτικοί).....	20
Το δείγμα της ομάδας πειραματισμού (έμπειροι εκπαιδευτικοί).....	21
Το δείγμα της ομάδας ελέγχου (νέοι εκπαιδευτικοί).....	23
Το δείγμα της ομάδας πειραματισμού (νέοι εκπαιδευτικοί).....	24
Ενότητα 2Α: Η διαδικασία των πιλοτικών δοκιμών.....	25
Ενότητα 3Α: Αποτελέσματα του ποσοτικού μέρους της αξιολόγησης των πιλοτικών δοκιμών.....	27
Υπόθεση 1: Τα επίσημα προγράμματα επιμόρφωσης των μεντόρων για την κατάρτιση των έμπειρων εκπαιδευτικών και των διευθυντών/-ριών των σχολείων συμβάλλουν στην ανάπτυξη	

αποτελεσματικών και επίσημων προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς.....	28
Υπόθεση 2: Η ευκαιρία που δίνεται στους έμπειρους εκπαιδευτικούς και τους/τις διευθυντές/-ριες των σχολείων να διευρύνουν τις επιλογές σταδιοδρομίας τους και να αναλάβουν ρόλο μέντορα των νέων συναδέλφων τους συμβάλλει στην κινητροδότησή τους και στη διατήρησή τους στο επάγγελμα.....	29
Υπόθεση 3: Τα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που αναπτύσσονται από έμπειρους συναδέλφους τους και βασίζονται σε δραστηριότητες καθοδήγησης με βάση τον θεσμό του μέντορα, υποστηρίζουν την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών που ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους και συμβάλλουν στη διατήρησή τους στο επάγγελμα.....	30
Υπόθεση 4: Τα επίσημα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που εφαρμόζονται σε σχολικό επίπεδο, συμβάλλουν στην κοινωνική και πολιτιστική ένταξη και ανάπτυξη των νέων εκπαιδευτικών.....	32
Υπόθεση 5. Τα δομημένα προγράμματα μεντορισμού, που προσαρμόζονται στο εκάστοτε πλαίσιο, ενισχύουν το ενδιαφέρον και την πρόοδο των συμμετεχόντων.....	33
Υπόθεση 6. Η επιμόρφωση των μεντόρων ευνοεί την υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς.....	34
Υπόθεση 7: Η έλλειψη πόρων και καθοδήγησης είναι οι λόγοι για τη μη υλοποίηση προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς στα σχολεία.....	36
Μέρος Β: Ποιοτική αξιολόγηση των πιλοτικών δοκιμών	38
Ενότητα 1Β: Δείγματα της ποιοτικής αξιολόγησης των πιλοτικών δοκιμών	38
Ενότητα 2Β: Αποτελέσματα του ποιοτικού μέρους της αξιολόγησης των πιλοτικών δοκιμών.....	38
Υπόθεση 1: Τα επίσημα προγράμματα επιμόρφωσης των μεντόρων για την κατάρτιση των έμπειρων εκπαιδευτικών και των διευθυντών/-ριών των σχολείων συμβάλλουν στην ανάπτυξη αποτελεσματικών και επίσημων προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς.....	38
Υπόθεση 2: Η ευκαιρία που δίνεται στους έμπειρους εκπαιδευτικούς και τους/τις διευθυντές/-ριες των σχολείων να διευρύνουν τις επιλογές σταδιοδρομίας τους και να αναλάβουν ρόλο μέντορα των νέων συναδέλφων τους συμβάλλει στην κινητροδότησή τους και στη διατήρησή τους στο επάγγελμα.....	39
Υπόθεση 3: Τα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που αναπτύσσονται από έμπειρους συναδέλφους τους και βασίζονται σε δραστηριότητες καθοδήγησης με βάση τον θεσμό του μέντορα, υποστηρίζουν την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών που ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους και συμβάλλουν στη διατήρησή τους στο επάγγελμα.....	40

Υπόθεση 4: Τα επίσημα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που εφαρμόζονται σε σχολικό επίπεδο, συμβάλλουν στην κοινωνική και πολιτιστική ένταξη και ανάπτυξη των νέων εκπαιδευτικών.....	41
Υπόθεση 5. Τα δομημένα προγράμματα μεντορισμού, που προσαρμόζονται στο εκάστοτε πλαίσιο, ενισχύουν το ενδιαφέρον και την πρόοδο των συμμετεχόντων.....	42
Υπόθεση 6. Η επιμόρφωση των μεντόρων ευνοεί την υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς.....	42
Υπόθεση 7: Η έλλειψη πόρων και καθοδήγησης είναι οι λόγοι για τη μη υλοποίηση προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς στα σχολεία.	43
Μέρος Γ: Η υλοποίηση των πιλοτικών δοκιμών στην Ιταλία.....	45
Η διαδικασία των πιλοτικών δοκιμών στην Ιταλία.....	45
Ποσοτική αξιολόγηση των πιλοτικών δοκιμών.....	45
Ποιοτική αξιολόγηση των πιλοτικών δοκιμών.....	46
<i>Υπόθεση 1: Τα επίσημα προγράμματα επιμόρφωσης των μεντόρων για την κατάρτιση των έμπειρων εκπαιδευτικών και των διευθυντών/-ριών των σχολείων συμβάλλουν στην ανάπτυξη αποτελεσματικών και επίσημων προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς.....</i>	<i>47</i>
<i>Υπόθεση 2: Η ευκαιρία που δίνεται στους έμπειρους εκπαιδευτικούς και τους/τις διευθυντές/-ριες των σχολείων να διευρύνουν τις επιλογές σταδιοδρομίας τους και να αναλάβουν ρόλο μέντορα των νέων συναδέλφων τους συμβάλλει στην κινητροδότησή τους και στη διατήρησή τους στο επάγγελμα.</i>	<i>48</i>
<i>Υπόθεση 3: Τα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που αναπτύσσονται από έμπειρους συναδέλφους τους και βασίζονται σε δραστηριότητες καθοδήγησης με βάση τον θεσμό του μέντορα, υποστηρίζουν την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών που ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους και συμβάλλουν στη διατήρησή τους στο επάγγελμα.....</i>	<i>48</i>
<i>Υπόθεση 4: Τα επίσημα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που εφαρμόζονται σε σχολικό επίπεδο, συμβάλλουν στην κοινωνική και πολιτιστική ένταξη και ανάπτυξη των νέων εκπαιδευτικών.....</i>	<i>49</i>
<i>Υπόθεση 5: Τα δομημένα προγράμματα μεντορισμού, που προσαρμόζονται στο εκάστοτε πλαίσιο, ενισχύουν το ενδιαφέρον και την πρόοδο των συμμετεχόντων.</i>	<i>50</i>
<i>Υπόθεση 6: Η επιμόρφωση των μεντόρων ευνοεί την υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς.....</i>	<i>51</i>
<i>Υπόθεση 7: Η έλλειψη πόρων και καθοδήγησης είναι οι λόγοι για τη μη υλοποίηση προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς στα σχολεία.....</i>	<i>51</i>
Μέρος Δ: Ευρωπαϊκή έρευνα τριγωνοποίησης.....	53
Μέρος Ε: Συμπεράσματα και υποδείξεις για συστάσεις πολιτικής.....	56

Παραρτήματα.....	59
Παράρτημα Ι – Εθνική έκθεση της Πορτογαλίας (εδώ).....	59
Παράρτημα ΙΙ – Εθνική έκθεση της Πορτογαλίας (Ισπανία).....	59
Παράρτημα ΙΙΙ – Εθνική έκθεση της Πορτογαλίας (Ελλάδα).....	59
Παράρτημα ΙV – Εθνική έκθεση της Πορτογαλίας (Σλοβενία).....	59
Παράρτημα V – Εθνική έκθεση της Πορτογαλίας (Κροατία).....	59
Παράρτημα VI – Εθνική έκθεση της Πορτογαλίας (Ιταλία).....	59

Πίνακες

Πίνακας 1 – Σύνοψη της επαλήθευσης των παραδοχών.....	14
Πίνακας 2- Εκδηλώσεις που προωθήθηκαν κατά τη φάση προετοιμασίας των πιλοτικών δοκιμών στις χώρες της σύμπραξης (αριθμός εκδηλώσεων/αριθμός συμμετεχόντων).....	25
Πίνακας 3- Αντιστοιχία των διαφόρων μερών και ερωτήσεων των ερωτηματολογίων πριν και μετά την παρέμβαση με κάθε μία από τις υποθέσεις προς εξέταση.....	27

**ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΧΟΥΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ**

Συνοπτική παρουσίαση

Στόχος της παρούσας έκθεσης είναι να συνοψίσει τα κύρια συμπεράσματα των εθνικών εκθέσεων σχετικά με την υλοποίηση των προγραμμάτων που σχεδιάστηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος *LOOP – Ενίσχυση της συνεχούς προσωπικής, επαγγελματικής και κοινωνικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών μέσω καινοτόμων εισαγωγικών προγραμμάτων επιμόρφωσης* στην Πορτογαλία, την Ισπανία, την Ελλάδα, τη Σλοβενία, την Κροατία και την Ιταλία, κάνοντας χωριστές αναφορές στο ποσοτικό και στο ποιοτικό μέρος της αξιολόγησης των πιλοτικών δοκιμών (δηλ. Μέρος Α και Μέρος Β, βλ. παρακάτω). Με αυτόν τον τρόπο, η συγκριτική έκθεση αποτελεί μια **επισκόπηση της φάσης προετοιμασίας και της υλοποίησης του προγράμματος επιμόρφωσης μεντόρων του LOOP και του προγράμματος εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, σε επιλεγμένα σχολεία** των συμμετεχουσών χωρών (δηλαδή της Πορτογαλίας, της Ισπανίας, της Ελλάδας, της Σλοβενίας, της Κροατίας και της Ιταλίας), τις λεγόμενες πιλοτικές δοκιμές. Πρέπει να τονιστεί ότι η πιλοτική δοκιμή της Ιταλίας παρουσιάζεται χωριστά στην παρούσα έκθεση λόγω της διαφορετικής μεθοδολογίας που υιοθετήθηκε εκεί, εξαιτίας των πολιτικών προκλήσεων που αντιμετώπιζε η χώρα κατά την υλοποίηση του προγράμματος.

Αρχικά, οι εταίροι αξιοποίησαν τα δίκτυά τους για να διαμορφώσουν μια βάση δεδομένων με ενδιαφερόμενα σχολεία και εκπαιδευτικούς, δημοσιεύοντας μια πρόσκληση για τη διεύρυνση του δικτύου LOOP μεταξύ Ιουνίου και Οκτωβρίου 2022, με βάση την οποία διασφαλίστηκε τελικά η συμμετοχή **1017 εκπαιδευτικών στις πιλοτικές δοκιμές**, καταναμημένων ανά ομάδα ως εξής:

- Ομάδα ελέγχου με **207 έμπειρους εκπαιδευτικούς**.
- Ομάδα πειραματισμού με **217 έμπειρους εκπαιδευτικούς**.
- Ομάδα ελέγχου με **235 νέους εκπαιδευτικούς**.
- Ομάδα πειραματισμού με **358 νέους εκπαιδευτικούς**.

Στο πλαίσιο της προετοιμασίας των επιτόπιων δοκιμών, διοργανώθηκαν οι παρακάτω εκδηλώσεις:

- «Κύκλος μαθημάτων επιμόρφωσης των μεντόρων» (E7) - **33 συνεδρίες με τη συμμετοχή 234 έμπειρων εκπαιδευτικών** από την πειραματική ομάδα
- «Εργαστήριο: Το πρόγραμμα εισαγωγής μου στο επάγγελμα» (E8) - **14 συνεδρίες με τη συμμετοχή 368 νέων εκπαιδευτικών** από την πειραματική ομάδα
- «Ενημερωτικές συνεδρίες για τους μέντορες» (E9)– **12 συνεδρίες με τη συμμετοχή 208 έμπειρων εκπαιδευτικών** από την ομάδα ελέγχου
- «Ενημερωτικές συνεδρίες για τους νέους εκπαιδευτικούς» (E10)– **12 συνεδρίες με τη συμμετοχή 262 νέων εκπαιδευτικών** από την ομάδα ελέγχου.

Στόχος των επιτόπιων δοκιμών ήταν **να επιβεβαιωθεί η ορθότητα των επτά υποθέσεων που συνιστούν τη βάση του προγράμματος LOOP:**

- Υπόθεση 1 - Τα επίσημα προγράμματα επιμόρφωσης των μεντόρων για την κατάρτιση των έμπειρων εκπαιδευτικών και των διευθυντών/-ριών των σχολείων συμβάλλουν στην

ανάπτυξη αποτελεσματικών και επίσημων προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς

- Υπόθεση 2 - Η ευκαιρία που δίνεται στους έμπειρους εκπαιδευτικούς και τους/τις διευθυντές/-ριες των σχολείων να διευρύνουν τις επιλογές σταδιοδρομίας τους και να αναλάβουν ρόλο μέντορα των νέων συναδέλφων τους συμβάλλει στην κινητροδότησή τους και στη διατήρησή τους στο επάγγελμα
- Υπόθεση 3 - Τα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που αναπτύσσονται από έμπειρους συναδέλφους τους και βασίζονται σε δραστηριότητες καθοδήγησης με βάση τον θεσμό του μέντορα, υποστηρίζουν την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών που ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους και συμβάλλουν στη διατήρησή τους στο επάγγελμα
- Υπόθεση 4 - Τα επίσημα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που εφαρμόζονται σε σχολικό επίπεδο, συμβάλλουν στην κοινωνική και πολιτιστική ένταξη και ανάπτυξη των νέων εκπαιδευτικών
- Υπόθεση 5 - Τα δομημένα προγράμματα μεντορισμού, που προσαρμόζονται στο εκάστοτε πλαίσιο, ενισχύουν το ενδιαφέρον και την πρόοδο των συμμετεχόντων
- Υπόθεση 6 - Η επιμόρφωση των μεντόρων ευνοεί την υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς
- Υπόθεση 7 - Η έλλειψη πόρων και καθοδήγησης είναι οι λόγοι για τη μη υλοποίηση προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς στα σχολεία

Οι εν λόγω υποθέσεις τέθηκαν κατά τη φάση της υποβολής προτάσεων και αποτέλεσαν τη βάση για την ανάπτυξη των κύριων παραδοτέων του έργου. Οι πληροφορίες για την επαλήθευση αυτών των υποθέσεων συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια των επιτόπιων δοκιμών με τη χρήση τριών συμπληρωματικών μεθόδων:

- Συλλογή δεδομένων μέσω ερωτηματολογίων που μοιράστηκαν στους συμμετέχοντες στις πιλοτικές δοκιμές: το ερωτηματολόγιο πριν από την παρέμβαση, το οποίο συμπληρώθηκε μεταξύ Οκτωβρίου 2022 και Ιανουαρίου 2023, και το ερωτηματολόγιο μετά την παρέμβαση, το οποίο συμπληρώθηκε μεταξύ Ιουλίου και Σεπτεμβρίου 2023.
- Ομάδες εστίασης που οργανώθηκαν μετά την ολοκλήρωση των πιλοτικών δοκιμών. Συνολικά, **συμμετείχαν 59 εκπαιδευτικοί** (στην πλειονότητά τους έμπειροι εκπαιδευτικοί) από τον Ιούλιο έως τον Σεπτέμβριο του 2023.
- Διαδικτυακές συνεντεύξεις με **24 εκπαιδευτικούς** (8 μέντορες και 16 νέους εκπαιδευτικούς), οι οποίες διεξήχθησαν 2 μήνες μετά την ολοκλήρωση της υλοποίησης του προγράμματος εισαγωγής, μεταξύ Σεπτεμβρίου και Οκτωβρίου 2023.

Λαμβάνοντας υπόψη τις υποθέσεις που προαναφέρθηκαν, τα γενικά συμπεράσματα από την ανάλυση των πιλοτικών δοκιμών είναι τα ακόλουθα:

Υπόθεση 1 - Τα επίσημα προγράμματα επιμόρφωσης των μεντόρων για την κατάρτιση των έμπειρων εκπαιδευτικών και των διευθυντών/-ριών των σχολείων συμβάλλουν στην ανάπτυξη αποτελεσματικών και επίσημων προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς

Υπάρχει και στις έξι χώρες απόλυτη συναίνεση ως προς την αποτελεσματικότητα και την αναγκαιότητα των **επίσημων προγραμμάτων επιμόρφωσης μεντόρων** για τους έμπειρους εκπαιδευτικούς. Ωστόσο, οι μελέτες από την Ελλάδα, την Πορτογαλία και τη Σλοβενία υπογραμμίζουν τη σημασία της προσαρμογής αυτών των προγραμμάτων στα επιμέρους σχολικά πλαίσια. Περαιτέρω, υπάρχει μια γενική προτίμηση για τις επίσημες έναντι των ανεπίσημων προσεγγίσεων καθοδήγησης (μεντορισμού), όπως προκύπτει από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων από τις περισσότερες χώρες (π.χ. Ελλάδα, Πορτογαλία και Σλοβενία). Τα ευρήματα από την Κροατία και την Ισπανία, ωστόσο, καταδεικνύουν ότι οι νέοι εκπαιδευτικοί μπορεί να μην ανταποκρίνονται πάντα θετικά σε αυτά τα προγράμματα, γεγονός που ενδεχομένως υποδηλώνει την ανάγκη για διαφορετικές στρατηγικές ή πιο προσαρμοσμένες προσεγγίσεις για αυτήν την ομάδα.

Καταλήγοντας, τα γενικά αποτελέσματα υπογραμμίζουν την αξία των επίσημων προγραμμάτων επιμόρφωσης μεντόρων για την κατάρτιση των έμπειρων εκπαιδευτικών, ενώ, σε ορισμένες περιπτώσεις, υπογραμμίζουν, επίσης, την ανάγκη για ευελιξία και προσαρμογή κατά την υλοποίηση των προγραμμάτων αυτών.

Υπόθεση 2 - Η ευκαιρία που δίνεται στους έμπειρους εκπαιδευτικούς και τους/τις διευθυντές/-ριες των σχολείων να διευρύνουν τις επιλογές σταδιοδρομίας τους και να αναλάβουν ρόλο μέντορα των νέων συναδέλφων τους συμβάλλει στην κινητροδότησή τους και στη διατήρησή τους στο επάγγελμα

Στην πλειονότητα των χωρών που συμμετείχαν (π.χ. Πορτογαλία, Ελλάδα, Κροατία, Σλοβενία, Ιταλία), ένα σημαντικό ποσοστό έμπειρων εκπαιδευτικών ανέφερε ότι θα ήθελε να έχει τη δυνατότητα να γίνει μέντορας. Σε πολλές χώρες, οι έμπειροι εκπαιδευτικοί τείνουν να βλέπουν την καθοδήγηση (μεντορισμό) ως μια ευκαιρία για μια διαφορετική σταδιοδρομία στο σχολείο τους ή για την υιοθέτηση ενός νέου ρόλου στο εκπαιδευτικό σύστημα. Ωστόσο, στην Ισπανία, η επιθυμία των εκπαιδευτικών να γίνουν μέντορες περιορίστηκε μετά την παρέμβαση.

Υπόθεση 3 - Τα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που αναπτύσσονται από έμπειρους συναδέλφους τους και βασίζονται σε δραστηριότητες καθοδήγησης με βάση τον θεσμό του μέντορα, υποστηρίζουν την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών που ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους και συμβάλλουν στη διατήρησή τους στο επάγγελμα

Σε όλες τις χώρες (Ιταλία, Πορτογαλία, Ελλάδα, Κροατία, Σλοβενία, Ισπανία) αναφέρεται ότι η καθοδήγηση με βάση τον θεσμό του μέντορα είχε θετικό αντίκτυπο στους νέους εκπαιδευτικούς. Αυτό συνεπάγεται ότι παρατηρήθηκε ενισχυμένη επαγγελματική ανάπτυξη, αυξημένη κινητροδότηση και

ισχυρότερη αίσθηση του ανήκειν στο εκπαιδευτικό σύστημα. Επιπλέον, σε όλες σχεδόν τις χώρες (π.χ. Ιταλία, Πορτογαλία, Ελλάδα, Κροατία και Σλοβενία) παρατηρείται ομοφωνία ως προς το ότι οι δραστηριότητες μεντορισμού συμβάλλουν στη μείωση της πιθανότητας εγκατάλειψης του επαγγέλματος από τους νέους εκπαιδευτικούς.

Υπήρξαν, βέβαια, και κάποιες αποκλίσεις από αυτές τις γενικές τάσεις. Συγκεκριμένα, στην Πορτογαλία, καταγράφεται μια μικρή απόκλιση ως προς την αντίληψη του αντίκτυπου του μεντορισμού στους νέους εκπαιδευτικούς, καθώς ορισμένοι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι απαιτούνται και άλλα μέτρα πολιτικής για τη βελτίωση των συνθηκών. Εξάλλου, οι Σλοβένοι εκπαιδευτικοί εξέφρασαν ανάμικτες απόψεις σχετικά με τον αντίκτυπο του προγράμματος μεντορισμού στην πρόθεσή τους να παραμείνουν στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού. Ενώ ορισμένοι επέδειξαν αυξημένη προθυμία να παραμείνουν στο επάγγελμα, άλλοι ήταν λιγότερο πρόθυμοι να συνεχίσουν το επάγγελμα μετά την παρέμβαση. Τέλος, στην Ισπανία, σύμφωνα με τα αποτελέσματα, οι νέοι εκπαιδευτικοί τάσσονται περισσότερο υπέρ των ωφελειών του μεντορισμού και δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για να γίνουν αργότερα και οι ίδιοι μέντορες. Οι έμπειροι εκπαιδευτικοί, παρόλα αυτά, εκφράζουν περισσότερες επιφυλάξεις σχετικά με τα προγράμματα μεντορισμού.

Ως εκ τούτου, και στις έξι χώρες, τα προγράμματα μεντορισμού θεωρούνται γενικά επωφέλη για τους νέους εκπαιδευτικούς, ιδίως όσον αφορά την ενίσχυση της επαγγελματικής τους ανάπτυξης, της κινητροδότησής τους και της αίσθησης του ανήκειν. Υπάρχουν, όμως, αποκλίσεις ως προς το κατά πόσο θεωρείται επαρκής ο μεντορισμός ως μοναδική υποστήριξη για τους νέους εκπαιδευτικούς, ενώ σε ορισμένες χώρες (ιδίως στην Πορτογαλία) επισημάνθηκε η ανάγκη για πρόσθετα μέτρα ή πολιτικές υποστήριξης. Ο αντίκτυπος στη μακροπρόθεσμη διατήρηση των εκπαιδευτικών στο επάγγελμα παρουσιάζει, επίσης, κάποια διαφοροποίηση, η οποία παρατηρείται ιδιαίτερα στη Σλοβενία και την Ισπανία.

Υπόθεση 4 - Τα επίσημα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που εφαρμόζονται σε σχολικό επίπεδο, συμβάλλουν στην κοινωνική και πολιτιστική ένταξη και ανάπτυξη των νέων εκπαιδευτικών

Οι περισσότερες χώρες αναφέρουν ότι τα επίσημα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα έχουν θετική επίδραση στην ικανότητα των νέων εκπαιδευτικών να ενταχθούν στη σχολική κουλτούρα και να συνεργαστούν με τους συναδέλφους τους. Πρόκειται για μια κοινή διαπίστωση στην Ιταλία, την Πορτογαλία, την Ελλάδα και τη Σλοβενία. Παρατηρείται σταθερά σε όλες τις χώρες ότι οι νέοι εκπαιδευτικοί θεωρούν πρόκληση τη συνεργασία με τους γονείς και τη διαχείριση ετερογενών τάξεων. Αυτό προκύπτει από τις έρευνες στην Πορτογαλία και την Ελλάδα, υποδεικνύοντας την ανάγκη βελτίωσης στους τομείς αυτούς. Ωστόσο, φαίνεται ότι το πρόγραμμα έχει μικτή απήχηση στην αυτοαποτελεσματικότητα και την αυτοπεποίθηση των νέων εκπαιδευτικών. Σε γενικές γραμμές επικρατεί συμφωνία ως προς το ότι τα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα μπορούν είτε να βελτιώσουν σε μικρό βαθμό είτε να μην επηρεάσουν σημαντικά την αυτοαποτελεσματικότητα και την αυτοπεποίθηση των νέων εκπαιδευτικών. Αυτό καταγράφεται στην Πορτογαλία, όπου σημειώθηκε μικρή βελτίωση, και στην Ισπανία, όπου η αυτοπεποίθηση μειώθηκε σε ορισμένες περιπτώσεις. Η έρευνα στην Ισπανία παρουσιάζει μια μοναδική περίπτωση όπου η υπόθεση 4 δεν επιβεβαιώνεται

πλήρως. Τα στοιχεία από την Ισπανία δείχνουν ότι η ομάδα πειραματισμού έμαθε περισσότερα για τις δυσκολίες του επαγγέλματος, γεγονός που έκανε τους εκπαιδευτικούς να αμφιβάλλουν για τις επαγγελματικές τους ικανότητες. Ομοίως, τα στοιχεία από την Ελλάδα δείχνουν ότι ενώ τα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα επηρεάζουν θετικά κάποιες πτυχές, παράλληλα συμβάλουν στην ενίσχυση της συνειδητοποίησης των νέων εκπαιδευτικών όσον αφορά τις επαγγελματικές προκλήσεις που θα αντιμετωπίσουν. Αυτή η αυξημένη συνειδητοποίηση οδηγεί ενίοτε τους εκπαιδευτικούς σε μεγαλύτερη αβεβαιότητα σχετικά με την αυτοαποτελεσματικότητά τους.

Το γενικό συμπέρασμα είναι ότι, παρόλο που τα επίσημα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς έχουν θετικά αποτελέσματα, ιδίως όσον αφορά την πολιτισμική αφομοίωση και τη συνεργασία μεταξύ ομοτίμων, εξακολουθούν να παρατηρούνται προκλήσεις σε πεδία όπως η συνεργασία με τους γονείς και η διαχείριση ετερογενών τάξεων. Επιπλέον, ο αντίκτυπος αυτών των προγραμμάτων στην αυτοαποτελεσματικότητα και την αυτοπεποίθηση των νέων εκπαιδευτικών διαφέρει, καθώς ορισμένες χώρες αναφέρουν μικρές βελτιώσεις και σε άλλες παρατηρείται είτε μείωση της αυτοπεποίθησης είτε αύξηση της αβεβαιότητας. Συνολικά, τα αποτελέσματα αυτά αναδεικνύουν την ανάγκη για διαφοροποιημένες προσεγγίσεις κατά τον σχεδιασμό προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι μοναδικές ανάγκες των νέων εκπαιδευτικών στα επιμέρους σχολικά πλαίσια.

Υπόθεση 5 - Τα δομημένα προγράμματα μεντορισμού, που προσαρμόζονται στο εκάστοτε πλαίσιο, ενισχύουν το ενδιαφέρον και την πρόοδο των συμμετεχόντων

Σε όλες τις χώρες (Ιταλία, Ελλάδα, Κροατία, Σλοβενία, Ισπανία και Πορτογαλία) παρατηρήθηκε θετικός αντίκτυπος από τα δομημένα προγράμματα μεντορισμού, ειδικά για την ενίσχυση των ρόλων και της επιτυχίας των συμμετεχόντων. Για παράδειγμα, στην Ιταλία, τα προγράμματα επέδρασαν αισθητά στην ενίσχυση των επαγγελματικών ρόλων και την γενικότερη επιτυχία. Ομοίως, στην Ελλάδα, τα δομημένα προγράμματα μεντορισμού είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση της εμπιστοσύνης μεταξύ των εκπαιδευτικών, ιδιαίτερα των νέων εκπαιδευτικών και ιδίως όσον αφορά την παρέμβαση πειραματισμού. Η επιτυχία αυτών των προγραμμάτων μεντορισμού εξαρτάται συχνά από την προσαρμογή τους στο εκάστοτε πλαίσιο, όπως αποδείχθηκε στην Ιταλία, την Ελλάδα και την Πορτογαλία. Υπήρξε μια γενική τάση αυτά τα προγράμματα να είναι αποτελεσματικότερα ή να έχουν εντονότερο αντίκτυπο στους νέους εκπαιδευτικούς σε σύγκριση με τους έμπειρους. Αυτό το μοτίβο παρατηρήθηκε σε χώρες όπως η Ελλάδα, όπου οι νέοι εκπαιδευτικοί παρουσίασαν μεγαλύτερη βελτίωση της αυτοαποτελεσματικότητας σε σύγκριση με τους έμπειρους εκπαιδευτικούς στο πλαίσιο της παρέμβασης πειραματισμού. Ωστόσο, στην Ισπανία, τα στοιχεία δεν ήταν ξεκάθαρα υπέρ της Υπόθεσης 5 λόγω των διαφορετικών προτύπων στις ομάδες ελέγχου και πειραματισμού. Σημειώθηκε γενική αύξηση της συνειδητοποίησης των προκλήσεων του επαγγέλματος, γεγονός που επηρέασε την αισιοδοξία των εκπαιδευτικών για την επάρκεια των επαγγελματικών τους ικανοτήτων. Αυτό θα πρέπει να αντιπαραβληθεί με τα ευρήματα άλλων χωρών, όπου παρατηρήθηκαν πιο σαφείς θετικές επιδράσεις. Επιπλέον, στην Κροατία, αν και υπήρξε ενίσχυση της αυτοπεποίθησης μεταξύ των έμπειρων εκπαιδευτικών στην ομάδα ελέγχου, η ομάδα πειραματισμού δεν παρουσίασε καμία αλλαγή ή μείωση σε ορισμένες πτυχές, πιθανώς λόγω της αυξημένης συνειδητοποίησης των

επαγγελματικών ανασφαλειών. Ομοίως, τα στοιχεία από τη Σλοβενία υποδηλώνουν συγκρατημένη αισιοδοξία, με σαφή οφέλη σε ορισμένους τομείς, αλλά και έντονη ασάφεια σε άλλους.

Συμπερασματικά, ενώ τα δομημένα προγράμματα μεντορισμού είχαν γενικά θετικό αντίκτυπο σε όλες τις χώρες όπου μελετήθηκαν, τα επιμέρους στοιχεία της αποτελεσματικότητάς τους ποικίλλουν, ενώ μάλιστα ορισμένες χώρες παρουσιάζουν μικτά αποτελέσματα ή συγκεκριμένες προκλήσεις. Αυτό δείχνει ότι ενώ τα προγράμματα αυτά είναι επωφελή, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή τους πρέπει να προσαρμόζονται προσεκτικά ανά εθνικό πλαίσιο, ώστε να μεγιστοποιείται η αποτελεσματικότητά τους.

Υπόθεση 6 - Η επιμόρφωση των μεντόρων ευνοεί την υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς

Σε όλες τις χώρες υποδεικνύεται ότι η επιμόρφωση των μεντόρων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην αποτελεσματική υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς. Κατά γενική ομολογία, η παροχή καλά δομημένης, επίσημης κατάρτισης είναι ζωτικής σημασίας. Ειδικά οι έμπειροι εκπαιδευτικοί συμφωνούν ως προς την αξία της δομημένης καθοδήγησης με βάση τον θεσμό του μέντορα για την προώθηση της επαγγελματικής ανάπτυξης των νέων εκπαιδευτικών. Ιδιαίτερα στη Σλοβενία, η επιμόρφωση των μεντόρων όχι απλώς αναγνωρίζεται ως σημαντική, αλλά και θεωρείται κρίσιμο στοιχείο επιτυχίας της σχολικής διαδικασίας. Τέλος, στην Πορτογαλία, καταγράφηκαν ορισμένα ενδιαφέροντα και μοναδικά ευρήματα, όπως η επιθυμία πιστοποίησης της επιμόρφωσης των μεντόρων, η ανάγκη πιο αποκεντρωμένων και ευθυγραμμισμένων με το σχολικό πλαίσιο προσεγγίσεων και η έμφαση στα προσωπικά γνωρίσματα των μεντόρων.

Συνοπτικά, τα αποτελέσματα υπογραμμίζουν τη σημασία της επιμόρφωσης μεντόρων για τα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, τονίζοντας την ανάγκη για δομημένη, επίσημη κατάρτιση. Ωστόσο, διαφορές σημειώνονται ως προς τον τρόπο με τον οποίο γίνεται αυτή η κατάρτιση αντιληπτή και το πώς πρέπει να εφαρμοστεί σε κάθε χώρα.

Υπόθεση 7 - Η έλλειψη πόρων και καθοδήγησης είναι οι λόγοι για τη μη υλοποίηση προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς στα σχολεία

Οι προκλήσεις που αφορούν στην κατανομή των πόρων και την καθοδήγηση αναγνωρίζονται και στις έξι χώρες ως σημαντικά εμπόδια για την υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς στα σχολεία. Το ζήτημα αυτό επισημάνθηκε ως ιδιαίτερα σημαντικό για τη συνέχιση και την επιτυχία αυτών των προγραμμάτων. Εξάλλου, υπήρξε συμφωνία ως προς το ότι η διάθεση χρόνου για τους εκπαιδευτικούς και τα οικονομικά κίνητρα είναι ουσιώδεις παράγοντες για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής. Η πτυχή αυτή υπογραμμίστηκε ως κρίσιμη προϋπόθεση σε διάφορες χώρες. Πέραν αυτής της κοινής τάσης, στην Ιταλία δόθηκε έμφαση στην ανάγκη για επιμόρφωση των μεντόρων που να είναι προσαρμόσιμη, ολοκληρωμένη και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του εκάστοτε πλαισίου. Τούτο καταδεικνύει μια μοναδική προσέγγιση για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της κατανομής των πόρων και της καθοδήγησης, εστιάζοντας στην ευελιξία και την πληρότητα της κατάρτισης των μεντόρων. Η Πορτογαλία τονίζει την

αναγκαιότητα αποκέντρωσης της επιμόρφωσης των μεντόρων για καλύτερη ευθυγράμμιση με τα επιμέρους σχολικά πλαίσια και ανάγκες. Η προσέγγιση αυτή διαφοροποιείται σε σχέση με μια πιο κεντροποιημένη στρατηγική, αναδεικνύοντας τη σημασία της τοπικής προσαρμογής των λύσεων. Τέλος, στην Ισπανία, υπήρξε επίσης επιφυλακτικότητα μεταξύ των νέων εκπαιδευτικών όσον αφορά τους πόρους και την καθοδήγηση που παρέχονται μετά την παρέμβαση, γεγονός που υποδηλώνει μια μοναδική προοπτική σε σύγκριση με άλλες χώρες, όπου δεν αναφέρθηκε ρητά αυτή η επιφυλακτικότητα.

Η σύνθεση των ευρημάτων αυτών από τις έξι χώρες αποκαλύπτει μια συναντίληψη των προκλήσεων όσον αφορά την κατανομή των πόρων και την καθοδήγηση κατά την υλοποίηση προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς. Ωστόσο, κάθε χώρα παρουσιάζει μοναδικές προσεγγίσεις και προοπτικές, όπως η έμφαση στην επιμόρφωση των μεντόρων με βάση το πλαίσιο στην Ιταλία και η αποκέντρωση της επιμόρφωσης των μεντόρων στην Πορτογαλία. Ο σκεπτικισμός μεταξύ των νέων εκπαιδευτικών στην Ισπανία μετά την παρέμβαση προσθέτει μια ακόμη διάσταση στην κατανόηση των διαφόρων περιπλοκών για την αποτελεσματική υλοποίηση αυτών των προγραμμάτων στα διάφορα εθνικά πλαίσια. Σε πολλές χώρες, η Παραδοχή 7 επαληθεύεται εν μέρει. Αυτό δείχνει ότι ενώ η έλλειψη πόρων και καθοδήγησης είναι ένα αναγνωρισμένο πρόβλημα, δεν είναι ο μόνος λόγος για τη μη υλοποίηση προγραμμάτων εισαγωγής.

Πίνακας 1 – Σύνοψη της επαλήθευσης των παραδοχών.

Υπόθεση	Μερικώς επαληθευμένη	Πλήρως επαληθευμένη
1 - Τα επίσημα προγράμματα επιμόρφωσης των μεντόρων για την κατάρτιση των έμπειρων εκπαιδευτικών και των διευθυντών/-ριών των σχολείων συμβάλλουν στην ανάπτυξη αποτελεσματικών και επίσημων προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς	✓ (PT, ES)	✓ (GR, HR, SI, IT)
2 - Η ευκαιρία που δίνεται στους έμπειρους εκπαιδευτικούς και τους/τις διευθυντές/-ριες των σχολείων να διευρύνουν τις επιλογές σταδιοδρομίας τους και να αναλάβουν ρόλο μέντορα των νέων συναδέλφων τους συμβάλλει στην κινητροδότησή τους και στη διατήρησή τους στο επάγγελμα	✓ (ES)	✓ (GR, PT, HR, SI, IT)
3 - Τα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που αναπτύσσονται από έμπειρους συναδέλφους τους και βασίζονται σε δραστηριότητες καθοδήγησης με βάση τον θεσμό του μέντορα, υποστηρίζουν την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών που ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους και συμβάλλουν στη διατήρησή τους στο επάγγελμα	✓ (GR, HR, SI)	✓ (PT, ES, IT)
4 - Τα επίσημα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που εφαρμόζονται σε σχολικό επίπεδο, συμβάλλουν στην κοινωνική και πολιτιστική ένταξη και ανάπτυξη των νέων εκπαιδευτικών	✓ (PT, ES)	✓ (GR, HR, SI, IT)
5 - Τα δομημένα προγράμματα μεντορισμού, που προσαρμόζονται στο εκάστοτε πλαίσιο, ενισχύουν το ενδιαφέρον και την πρόοδο των συμμετεχόντων	✓ (GR, HR, SI, ES)	✓ (IT)

Υπόθεση	Μερικώς επαληθευμένη	Πλήρως επαληθευμένη
6 - Η επιμόρφωση των μεντόρων ευνοεί την υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς	✓ (PT, ES)	✓ (GR, HR, SI, IT)
7 - Η έλλειψη πόρων και καθοδήγησης είναι οι λόγοι για τη μη υλοποίηση προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς στα σχολεία	✓ (PT, HR, ES, IT)	✓ (GR, SI)

Τα αναλυτικά αποτελέσματα της ποσοτικής και της ποιοτικής ανάλυσης που πραγματοποιήθηκαν στην Πορτογαλία, την Ισπανία, την Ελλάδα, τη Σλοβενία και την Κροατία παρουσιάζονται στα [μέρη Α](#) και [Β](#) της παρούσας αναφοράς, αντίστοιχα. Τα αναλυτικά αποτελέσματα από την Ιταλία παρουσιάζονται στο [μέρος Γ](#), καθώς η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε χρειαζόταν να προσαρμοστεί.

Όσον αφορά την ευρωπαϊκή έρευνα που παρουσιάζεται στο [μέρος Δ](#), το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε ηλεκτρονικά μεταξύ Σεπτεμβρίου και Δεκεμβρίου του 2023. Προτεραιότητα δόθηκε στη διάδοσή του στους/στις διευθυντές/-ριες σχολείων και στους/στις εκπαιδευτικούς από χώρες εκτός της σύμπραξης του προγράμματος. Χρησιμοποιήθηκαν διάφοροι δίαυλοι διάδοσης, μεταξύ των οποίων: i) Μια διαφημιστική εκστρατεία διάδοσης σε πλατφόρμες μέσων κοινωνικής δικτύωσης σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες στα αγγλικά, τα γερμανικά και τα γαλλικά, ii) διάδοση μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε θεσμικές επαφές, που πραγματοποιήθηκε από τους εταίρους κάθε προγράμματος, iii) διάδοση μέσω καταλόγων επαφών ηλεκτρονικού ταχυδρομείου των εκπαιδευτικών και των σχολείων από διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, iv) διάδοση μέσω διαύλων επικοινωνίας επιστημονικών ενώσεων και εθνικών και ευρωπαϊκών φορέων εκπαιδευτικών.

Το ερωτηματολόγιο συμπλήρωσαν 174 διευθυντές/-ριες σχολείων που εκπροσωπούν διάφορες χώρες. Συνολικά συγκεντρώθηκαν 94 έγκυρα ερωτηματολόγια. Περίπου τα μισά από αυτά προέρχονταν από χώρες εκτός της σύμπραξης του προγράμματος. Μεταξύ των χωρών εκτός της σύμπραξης, η Βόρεια Μακεδονία είχε τον υψηλότερο αριθμό απαντήσεων, ακολουθούμενη από τη Ρουμανία. Από την άλλη πλευρά, μεταξύ των χωρών της σύμπραξης, η Ελλάδα είχε τον υψηλότερο αριθμό ερωτηθέντων, ακολουθούμενη από την Πορτογαλία.

Από πλευράς εκπαιδευτικών, συμμετείχαν συνολικά 844 εκπαιδευτικοί από διαφορετικές χώρες. Υπήρξαν 488 έγκυρα ερωτηματολόγια. Από αυτά, 350 απαντήσεις προέρχονταν από χώρες εκτός της σύμπραξης, ενώ 138 προέρχονταν από χώρες της σύμπραξης. Όπως και στις διευθύνσεις των σχολείων, η Βόρεια Μακεδονία είχε τον υψηλότερο αριθμό απαντήσεων μεταξύ των χωρών εκτός της σύμπραξης, ακολουθούμενη από τη Ρουμανία. Μεταξύ των συμμετεχόντων από χώρες της σύμπραξης, η Ελλάδα είχε τον υψηλότερο αριθμό ερωτηθέντων, ακολουθούμενη από την Πορτογαλία.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των ευρωπαϊκών ερευνών, οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές/-ριες των σχολείων σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες συμφωνούν σχετικά με τα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς και τις διαδικασίες μεντορισμού, χωρίς να παρατηρούνται σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών της σύμπραξης και άλλων. Αυτή η κοινή αντίληψη υπογραμμίζει τη σημασία των προσόντων του μέντορα και της δομημένης υποστήριξης κατά την

εισαγωγή των νέων εκπαιδευτικών στο επάγγελμα. Ευθυγραμμίζεται με την Υπόθεση 3, υποδεικνύοντας ότι τα εκ των προτέρων διαμορφωμένα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, με βάση δραστηριότητες μεντορισμού, υποστηρίζουν την επαγγελματική ανάπτυξη και τη διατήρηση των εκπαιδευτικών στο επάγγελμα και με την Υπόθεση 5 που υποδηλώνει ότι τα δομημένα προγράμματα μεντορισμού, που είναι προσαρμοσμένα στο εκάστοτε σχολικό πλαίσιο, προάγουν το ενδιαφέρον και την επιτυχία των συμμετεχόντων.

Οι περισσότεροι ερωτηθέντες συμφωνούν ότι οι διαδικασίες εισαγωγής στο επάγγελμα πρέπει να υποστηρίζονται από καταρτισμένους μέντορες, ευθυγραμμιζόμενοι με την Υπόθεση 6, σύμφωνα με την οποία η επιμόρφωση των μεντόρων προάγει την υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς. Ωστόσο, οι ερωτηθέντες διαπιστώνουν έλλειψη επίσημης κατάρτισης των μεντόρων, γεγονός που υπογραμμίζει την ανάγκη για ολοκληρωμένα προγράμματα επιμόρφωσης για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας εισαγωγής στο επάγγελμα, σε συμφωνία με την Υπόθεση 1, η οποία ορίζει ότι τα επίσημα προγράμματα επιμόρφωσης των μεντόρων συμβάλλουν στην ανάπτυξη αποτελεσματικών προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές σχολείων από τις χώρες της σύμπραξης αξιολογούν ιδιαίτερα την εγκυρότητα, την αναγνώριση και τη συνεχή εποπτεία των προγραμμάτων επιμόρφωσης των μεντόρων. Δεν ήταν σαφές αν η έλλειψη πόρων και καθοδήγησης είναι ο λόγος για τη μη υλοποίηση προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς στα σχολεία (Υπόθεση 7), ούτε αν η ευκαιρία για τους έμπειρους εκπαιδευτικούς και τους/τις διευθυντές/-ριες σχολείων να διαφοροποιήσουν τις επιλογές σταδιοδρομίας τους και να λειτουργήσουν ως μέντορες για τους νέους συναδέλφους τους συμβάλλει στην κινητροδότησή τους και τη διατήρησή τους στο επάγγελμα (Υπόθεση 2). Ωστόσο, δεν παρατηρήθηκε ούτε το αντίθετο.

Γενικά, οι διευθυντές/-τριες σχολείων και οι εκπαιδευτικοί, που συμμετείχαν στην Ευρωπαϊκή έρευνα, θεωρούν τα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα ως ζωτικής σημασίας για την καλύτερη ένταξη των νέων εκπαιδευτικών, γεγονός που επιβεβαιώνει την Υπόθεση 4, σύμφωνα με την οποία τα επίσημα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα σε σχολικό επίπεδο συμβάλλουν στην κοινωνική και πολιτιστική ένταξη και ανάπτυξη των νέων εκπαιδευτικών.

Τα ευρήματα αυτά υπογραμμίζουν την έλλειψη επίσημης επιμόρφωσης για τους μέντορες μεταξύ των ερωτηθέντων και τονίζουν τη σημασία των επίσημων προγραμμάτων επιμόρφωσης και την υποστήριξη των έμπειρων εκπαιδευτικών που αναλαμβάνουν τον ρόλο του μέντορα από ειδικούς. Επιπλέον, οι ερωτηθέντες δηλώνουν ότι διαφωνούν με την ιδέα ενός ενιαίου προγράμματος εισαγωγής ενιαίου για όλους, γεγονός που υποδηλώνει την αναγνώριση των διαφορετικών αναγκών και πλαισίων των εκπαιδευτικών.

Τέλος, η ανάλυση των απαντήσεων των εκπαιδευτικών σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες οδήγησε σε μια σειρά συστάσεων για την υποστήριξη της επιτυχούς υλοποίησης των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς στα σχολεία, εκ των οποίων οι πιο σημαντικές είναι οι ακόλουθες:

- **Κινητροδότηση για τους έμπειρους εκπαιδευτικούς στον ρόλο τους ως μέντορες (Ισπανία, Κροατία, Ελλάδα, Πορτογαλία):** Οι εκπαιδευτικοί πρότειναν την υιοθέτηση διαφόρων κινήτρων, όπως η επίσημη αναγνώριση της καθοδήγησης με βάση τον θεσμό του μέντορα, η μείωση του διδακτικού φόρτου εργασίας ή οι οικονομικές ανταμοιβές, προκειμένου να ενθαρρυνθούν οι έμπειροι εκπαιδευτικοί να αναλάβουν τον ρόλο του μέντορα.

- **Δικτύωση μεταξύ των μεντόρων** (Ισπανία, Κροατία, Ελλάδα, Σλοβενία): Οι εκπαιδευτικοί πρότειναν τη δημιουργία πλατφορμών ώστε οι μέντορες να έρχονται σε επαφή, να μοιράζονται πόρους και να αλληλοϋποστηρίζονται, ενισχύοντας την εμπειρία του μεντορισμού μέσω περιφερειακών εικονικών κοινοτήτων και σχολικών επισκέψεων.
- **Προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα ενσωματωμένα στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και τη στρατηγική των σχολείων** (Ισπανία, Κροατία, Ιταλία, Πορτογαλία, Σλοβενία): Οι εκπαιδευτικοί τάχθηκαν υπέρ της ενσωμάτωσης των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα στα τελευταία έτη της εκπαίδευσης εκπαιδευτικών και στη συνολική στρατηγική των σχολείων, εστιάζοντας σε πρακτικές και θεωρητικές πτυχές για να βοηθηθούν οι νέοι εκπαιδευτικοί.
- **Σχέδιο παρακολούθησης για προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς** (Ιταλία, Πορτογαλία): Οι εκπαιδευτικοί πρότειναν την εφαρμογή ενός σχεδίου παρακολούθησης για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και εμπειριών, με τη συμμετοχή διαφόρων ενδιαφερομένων, όπως οι διευθυντές/-τριες των σχολείων, η διοίκηση και τα πανεπιστήμια.
- **Μεντορεία σχετικά με νομικές και επίσημες σχολικές διαδικασίες** (Ισπανία, Ελλάδα, Σλοβενία): Οι εκπαιδευτικοί τόνισαν τον ρόλο των διευθύνσεων των σχολείων και της διοίκησης στον μεντορισμό, ιδίως όσον αφορά τις νομικές και λοιπές επίσημες σχολικές διαδικασίες, και πρότειναν να συμπεριληφθούν προσεγγίσεις μεντορείας στην εκπαίδευση των στελεχών της διεύθυνσης των σχολείων.
- **Προσαρμογή της διάρκειας του προγράμματος εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς σύμφωνα με τις εκάστοτε συγκεκριμένες ανάγκες** (Ιταλία, Πορτογαλία): Οι εκπαιδευτικοί πρότειναν την προσαρμογή της διάρκειας των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα στις εξατομικευμένες ανάγκες των νέων εκπαιδευτικών, ενδεχομένως και πέραν του ενός σχολικού έτους.
- **Διαδικτυακοί πόροι για τον μεντορισμό** (Ελλάδα, Σλοβενία): Οι εκπαιδευτικοί πρότειναν τη δημιουργία αποθετηρίων ψηφιακών πόρων για τους μέντορες και τους μεντορευόμενους, όπου θα παρέχονται πόροι και προσβάσιμα υλικά.
- **Εξέταση των συνθηκών εργασίας των νέων εκπαιδευτικών** (Σλοβενία): Οι εκπαιδευτικοί υπογράμμισαν την ανάγκη να αντιμετωπιστούν ζητήματα που σχετίζονται με τις συνθήκες εργασίας των νέων εκπαιδευτικών, όπως η αίσθηση ότι είναι κακοπληρωμένοι και υποτιμημένοι, καθώς και η ανάγκη για υποστήριξη από τους προϊστάμενους και τους συναδέλφους τους.

Εισαγωγή

Στόχος της παρούσας έκθεσης είναι η παρουσίαση και η ανάλυση των αποτελεσμάτων από τις πιλοτικές δοκιμές που διεξήχθησαν στις συμμετέχουσες χώρες στο πλαίσιο του προγράμματος *LOOP – Ενίσχυση της συνεχούς προσωπικής, επαγγελματικής και κοινωνικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών μέσω καινοτόμων εισαγωγικών προγραμμάτων επιμόρφωσης*. Η μεθοδολογία που υιοθετήθηκε στο πρόγραμμα αποτελείται από έναν ημι-πειραματικό ερευνητικό σχεδιασμό που επιδιώκει να εντοπίσει και να αξιολογήσει τη σχέση μεταξύ των προτεινόμενων μέτρων πολιτικής και την αλλαγή που αυτά θα μπορούσαν να επιφέρουν στις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τις ευκαιρίες σταδιοδρομίας τους, καθώς και την επαγγελματική τους ανάπτυξη και κινητροδότηση.

Συγκεκριμένα, η παρούσα ανάλυση στοχεύει στην παρουσίαση ποσοτικών και ποιοτικών αποτελεσμάτων των πιλοτικών δοκιμών και στην επαλήθευση των ακόλουθων επτά υποθέσεων:

1. Τα επίσημα προγράμματα επιμόρφωσης των μεντόρων για την κατάρτιση των έμπειρων εκπαιδευτικών και των διευθυντών/-ριών των σχολείων συμβάλλουν στην ανάπτυξη αποτελεσματικών και επίσημων προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς.
2. Η ευκαιρία που δίνεται στους έμπειρους εκπαιδευτικούς και τους/τις διευθυντές/-ριες των σχολείων να διευρύνουν τις επιλογές σταδιοδρομίας τους και να αναλάβουν ρόλο μέντορα συμβάλλει στην κινητροδότησή τους και στη διατήρησή τους στο επάγγελμα.
3. Τα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που αναπτύσσονται από έμπειρους συναδέλφους τους και βασίζονται σε δραστηριότητες καθοδήγησης με βάση τον θεσμό του μέντορα, υποστηρίζουν την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών που ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους και συμβάλλουν στη διατήρησή τους στο επάγγελμα.
4. Τα επίσημα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που εφαρμόζονται σε σχολικό επίπεδο, συμβάλλουν στην κοινωνική και πολιτιστική ένταξη και ανάπτυξη των νέων εκπαιδευτικών.
5. Τα δομημένα προγράμματα μεντορισμού, που προσαρμόζονται στο εκάστοτε πλαίσιο, ενισχύουν το ενδιαφέρον και την πρόοδο των συμμετεχόντων.
6. Η επιμόρφωση των μεντόρων ευνοεί την υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς.
7. Η έλλειψη πόρων και καθοδήγησης είναι οι λόγοι για τη μη υλοποίηση προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς στα σχολεία.

Η έκθεση έχει την εξής δομή:

- Το μέρος Α περιλαμβάνει την ποσοτική αξιολόγηση των πιλοτικών δοκιμών. Η ενότητα 1Α του μέρους Α περιγράφει τα στατιστικά προφίλ των συμμετεχόντων στις επιτόπιες δοκιμές. Η ενότητα 2Α περιγράφει συνοπτικά πώς οργανώθηκαν οι πιλοτικές δοκιμές, ξεκινώντας από την αρχική φάση της επιμόρφωσης και των ενημερωτικών συνεδριών μέχρι την ολοκλήρωσή τους. Η ενότητα 3Α παρουσιάζει τα αποτελέσματα από την ανάλυση των συλλεχθέντων δεδομένων κατά τη διάρκεια των ερευνών πριν και μετά την παρέμβαση.

- Το μέρος Β παρουσιάζει τα ευρήματα της ποιοτικής ανάλυσης των επιμέρους εθνικών μελετών με συγκριτικό τρόπο. Αρχικά, η ενότητα 1B περιγράφει το δείγμα των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στις ομάδες εστίασης και στις συνεντεύξεις και, στη συνέχεια, η ενότητα 2B αναλύει τα αποτελέσματα.
- Το μέρος Γ περιγράφει την υλοποίηση και τα αποτελέσματα των πιλοτικών δοκιμών στην Ιταλία.
- Το μέρος Δ παρουσιάζει το συμπέρασμα από την ευρωπαϊκή έρευνα τριγωνοποίησης των δεδομένων.
- Τέλος, το μέρος Ε αναφέρει τα συμπεράσματα.

Μέρος Α: Ποσοτική αξιολόγηση των πιλοτικών δοκιμών

Για να δημιουργήσουν τις πιλοτικές ομάδες και να επιλέξουν τους εκπαιδευτικούς που θα συμμετάσχουν στη φάση της πιλοτικής δοκιμής, οι εταίροι αξιοποίησαν τα δίκτυά τους για να διαμορφώσουν μια βάση δεδομένων ενδιαφερόμενων σχολείων και εκπαιδευτικών, δίνοντας τη δυνατότητα να συμμετέχουν 1017 εκπαιδευτικοί στις πιλοτικές δοκιμές. Αυτή η διαδικασία διεύρυνσης του δικτύου LOOP διήρκησε από τον Ιούνιο έως τον Οκτώβριο του 2022 και οι συμμετέχοντες στις πιλοτικές δοκιμές κατανεμήθηκαν ως εξής (οι αριθμοί αντιστοιχούν στον σύνολο των συμμετεχόντων, εκτός από την Ιταλία):

- Ομάδα ελέγχου με 207 έμπειρους εκπαιδευτικούς.
- Ομάδα πειραματισμού με 217 έμπειρους εκπαιδευτικούς.
- Ομάδα ελέγχου με 235 νέους εκπαιδευτικούς.
- Ομάδα πειραματισμού με 358 νέους εκπαιδευτικούς.

Τα ποσοτικά δεδομένα συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίων που διανεμήθηκαν στους συμμετέχοντες των πιλοτικών δοκιμών. Όσον αφορά το χρονοδιάγραμμα της συλλογής δεδομένων, το **ερωτηματολόγιο πριν από την παρέμβαση** συμπληρώθηκε μεταξύ Οκτωβρίου 2022 και Ιανουαρίου 2023 και το **ερωτηματολόγιο μετά την παρέμβαση** συμπληρώθηκε μεταξύ Ιουλίου και Σεπτεμβρίου 2023. Το ποσοστό ανταπόκρισης ανήλθε στο **90%**. Η μικρή πτώση του ποσοστού ανταπόκρισης οφείλεται σε ορισμένους νέους εκπαιδευτικούς που μετακινήθηκαν σε διαφορετικά σχολεία στην αρχή της σχολικής χρονιάς.

Ενότητα 1Α: Δείγματα της ποσοτικής αξιολόγησης των πιλοτικών δοκιμών

Στις ακόλουθες υποενότητες παρουσιάζεται συνοπτικά το στατιστικό προφίλ του εκπαιδευτικού ανά ομάδα και ανά χώρα, με την εξής σειρά:

- Το δείγμα της ομάδας ελέγχου (έμπειροι εκπαιδευτικοί)
- Το δείγμα της ομάδας πειραματισμού (έμπειροι εκπαιδευτικοί)
- Το δείγμα της ομάδας ελέγχου (νέοι εκπαιδευτικοί)
- Το δείγμα της ομάδας πειραματισμού (έμπειροι εκπαιδευτικοί)

Το δείγμα της ομάδας ελέγχου (έμπειροι εκπαιδευτικοί)

Ελλάδα: Στην ομάδα ελέγχου, το 75% είναι γυναίκες, που ανήκουν κυρίως στις ηλικιακές ομάδες 46-55 (44%) και 56-65 (30%). Πάνω από το ήμισυ (53%) έχουν πάνω από 20 χρόνια προϋπηρεσίας. Διδάσκουν κυρίως σε δημοτικά σχολεία (43%), κατά κανόνα σε αστικές περιοχές (70%). Μόνο το 23% έχει εμπειρία σε δράσεις μεντορισμού.

Σλοβενία: Στην ομάδα υπάρχει σχετικά ίση εκπροσώπηση των δύο φύλων, με τις γυναίκες να αντιπροσωπεύουν το 50% και τους άνδρες το 43% (το υπόλοιπο 7% προτίμησε να μην απαντήσει). Η πλειοψηφία είναι ηλικίας 56-65 ετών (28%). Οι εκπαιδευτικοί κατανέμονται σε διάφορες σχολικές

βαθμίδες, με υψηλότερη την παρουσία εκπαιδευτικών από αγροτικές περιοχές (64%). Μόνο το 36% έχει εμπειρία σε δράσεις μεντορισμού.

Ισπανία: Στο δείγμα αυτό κυριαρχούν οι γυναίκες εκπαιδευτικοί (80%), ενώ η ηλικιακή κατανομή είναι η ακόλουθη: 26-35 (28%), 36-45 (29%) και 46-55 (24%). Σημαντικό ποσοστό (54%) έχει πάνω από 16 χρόνια προϋπηρεσίας. Οι περισσότεροι διδάσκουν σε δημοτικά σχολεία (81%) σε αστικές περιοχές (90%). Πολλοί (62%) έχουν εμπειρία ως μέντορες.

Πορτογαλία: Το δείγμα αποτελείται κυρίως από γυναίκες εκπαιδευτικούς (80%), η πλειοψηφία των οποίων ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 46-55 ετών (60%). Σημαντικό ποσοστό (80%) έχει πάνω από 20 χρόνια προϋπηρεσίας. Διδάσκουν κυρίως στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαιδευτική βαθμίδα (50%) σε αστικές περιοχές (65%). Μόνο το 20% έχει εμπειρία σε δράσεις μεντορισμού.

Κροατία: Σε αυτήν την ομάδα πλειοψηφούν επίσης οι γυναίκες (79%), ενώ ανήκουν κυρίως στην ηλικιακή ομάδα 46-55 ετών (59%). Σημαντικό ποσοστό (62%) έχει πάνω από 20 χρόνια προϋπηρεσίας. Διδάσκουν κυρίως στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαιδευτική βαθμίδα (62%) και οι περισσότεροι διδάσκουν σε σχολεία σε αστικές περιοχές (90%). Μόνο το 76% έχει εμπειρία σε δράσεις μεντορισμού.

Με βάση την παραπάνω περιγραφή, το συνολικό δείγμα των έμπειρων εκπαιδευτικών της ομάδας ελέγχου έχει τα ακόλουθα κυρίαρχα χαρακτηριστικά:

Φύλο: Σε όλες τις χώρες, η ομάδα ελέγχου των έμπειρων εκπαιδευτικών αποτελείται κυρίως από γυναίκες, με ποσοστά που κυμαίνονται από 50% στη Σλοβενία έως 80% στην Πορτογαλία και την Ισπανία.

Ηλικία: Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 46-55 ετών, με την Ελλάδα, την Πορτογαλία και την Κροατία να κυριαρχούν ως προς αυτή την τάση.

Προϋπηρεσία: Συνήθως διαθέτουν προϋπηρεσία άνω των 20 ετών, ιδίως στην Ελλάδα, την Πορτογαλία και την Κροατία.

Τοποθεσία σχολείου: Οι εκπαιδευτικοί από αστικές περιοχές κυριαρχούν στα δείγματα της Ελλάδας, της Ισπανίας και της Κροατίας, ενώ στο δείγμα της Σλοβενίας υπερτερεί η εκπροσώπηση των αγροτικών περιοχών.

Εμπειρία στον μεντορισμό: Η Ισπανία παρουσιάζει το υψηλότερο ποσοστό εκπαιδευτικών με εμπειρία στον μεντορισμό (62%), ενώ η Πορτογαλία το χαμηλότερο (20%).

Το δείγμα της ομάδας πειραματισμού (έμπειροι εκπαιδευτικοί)

Ελλάδα: Στην πειραματική ομάδα, το 75% των συμμετεχόντων είναι γυναίκες. Η ηλικιακή κατανομή αφορά κυρίως τις ηλικιακές ομάδες 46-55 (44%) και 56-65 (24%) ετών. Περίπου 58% έχουν πάνω από 20 χρόνια προϋπηρεσίας. Διδάσκουν κυρίως (53%) σε δημοτικά σχολεία, κατά κανόνα σε αστικές περιοχές (64%). Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι το 34% έχει εμπειρία σε δράσεις μεντορισμού.

Σλοβενία: Στην ομάδα αυτή του δείγματος υπερτερούν οι γυναίκες (90%). Η ηλικιακή κατανομή αφορά κυρίως τις ηλικιακές ομάδες 36-45 (40%) και 46-55 (34%) ετών. Τα επίπεδα εμπειρίας ποικίλλουν, ενώ το 40% των εκπαιδευτικών του δείγματος έχει πάνω από 20 χρόνια εμπειρίας. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί διδάσκουν σε δημοτικά σχολεία (76%), με σχεδόν ίση κατανομή μεταξύ

σχολείων αστικών και αγροτικών περιοχών (48% αστικές περιοχές, 52% αγροτικές περιοχές). Υψηλό ποσοστό (61%) των εκπαιδευτικών έχει εμπειρία σε δράσεις μεντορισμού.

Ισπανία: Στο δείγμα αυτό, το 80% των συμμετεχόντων είναι γυναίκες. Κυρίαρχη είναι η ηλικιακή ομάδα των 36-55 ετών. Ένα σημαντικό 43% των εκπαιδευτικών έχει πάνω από 16 χρόνια προϋπηρεσίας, ενώ 27% των εκπαιδευτικών έχουν προϋπηρεσία πάνω από 20 χρόνια. Η κατανομή των σχολικών βαθμίδων είναι αρκετά ισορροπημένη μεταξύ σχολείων πρωτοβάθμιας (44%) και κατώτερης δευτεροβάθμιας (43%) εκπαίδευσης, κυρίως σε αστικές περιοχές (77%). Αξίζει να σημειωθεί ότι 80% των εκπαιδευτικών έχουν εμπειρία σε δράσεις μεντορισμού.

Πορτογαλία: Η ομάδα αποτελείται κατά 90% από γυναίκες. Οι ηλικίες κυμαίνονται κυρίως μεταξύ 56-65 ετών (52%) και 46-55 ετών (48%). Όλοι οι συμμετέχοντες έχουν πάνω από 20 χρόνια προϋπηρεσίας. Οι περισσότεροι είναι εκπαιδευτικοί ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (76%), οι οποίοι υπηρετούν κυρίως σε σχολεία αστικών περιοχών (90%). Ένα σημαντικό 81% των εκπαιδευτικών δεν έχει εμπειρία στον μεντορισμό.

Κροατία: Στην Κροατία, το 75% του δείγματος είναι γυναίκες. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί ανήκουν στις ηλικιακές ομάδες 46-55 (53%) και 36-45 (25%). Περίπου 69% αυτών έχουν πάνω από 20 χρόνια προϋπηρεσίας στη διδασκαλία. Οι περισσότεροι (62%) διδάσκουν σε δημοτικά σχολεία, κυρίως σε αστικές περιοχές (90%). Σημειωτέον, 91% των εκπαιδευτικών έχουν εμπειρία σε δράσεις μεντορισμού.

Το συνολικό δείγμα των έμπειρων εκπαιδευτικών της ομάδας πειραματισμού έχει τα ακόλουθα κυρίαρχα χαρακτηριστικά:

Φύλο: Σε όλες τις χώρες κυριαρχούν οι γυναίκες, με ποσοστά που κυμαίνονται από 75% έως 90%. Η Σλοβενία παρουσιάζει την υψηλότερη γυναικεία εκπροσώπηση.

Ηλικία: Οι εκπαιδευτικοί του δείγματος ανήκουν κατά κύριο λόγο στην ηλικιακή ομάδα των 36-65 ετών σε όλες τις χώρες, ενώ τα δείγματα της Σλοβενίας και της Ισπανίας περιλαμβάνουν πολλούς εκπαιδευτικούς από την ομάδα 36-45 ετών.

Προϋπηρεσία: Συνήθως διαθέτουν προϋπηρεσία άνω των 20 ετών, ιδίως στην Ελλάδα, την Κροατία και την Πορτογαλία. Στην Ισπανία και τη Σλοβενία το εύρος της προϋπηρεσίας ποικίλλει περισσότερο.

Σχολική βαθμίδα: Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση πρωταγωνιστεί στην Ελλάδα, τη Σλοβενία και την Κροατία. Η Πορτογαλία και η Ισπανία παρουσιάζουν μεγαλύτερη εκπροσώπηση στην ανώτερη και κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αντίστοιχα.

Τοποθεσία: Κυριαρχούν τα σχολεία που βρίσκονται σε αστικές περιοχές, ιδίως στην Κροατία και την Πορτογαλία.

Εμπειρία στον μεντορισμό: Παρουσιάζει σημαντική διακύμανση, από το υψηλό 91% στην Κροατία έως το χαμηλό 19% στην Πορτογαλία.

Συνολικά, συμπεραίνουμε ότι το προφίλ των έμπειρων εκπαιδευτικών της ομάδας πειραματισμού είναι σε μεγάλο βαθμό παρόμοιο με το προφίλ των έμπειρων εκπαιδευτικών της ομάδας ελέγχου.

Το δείγμα της ομάδας ελέγχου (νέοι εκπαιδευτικοί)

Ελλάδα: Τα τρία τέταρτα περίπου του δείγματος είναι γυναίκες, με σημαντικό αριθμό εκπαιδευτικών να ανήκουν στις ηλικιακές ομάδες 26-35 (30%) και 36-45 (46%) ετών. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί έχουν προϋπηρεσία κάτω των 5 ετών (66%). Είναι σχεδόν εξίσου κατανομημένοι μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών, με τάση προς τη γενική εκπαίδευση (65%).

Σλοβενία: Κυριαρχούν οι γυναίκες εκπαιδευτικοί (90%), ενώ η πλειοψηφία των νέων εκπαιδευτικών ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 26-35 ετών (50%). Διαθέτουν διδακτική προϋπηρεσία κυρίως μεταξύ 1 και 5 ετών (59%). Οι εκπαιδευτικοί υπηρετούν κυρίως σε σχολεία αγροτικών περιοχών (59%), ενώ το 40% αυτών διδάσκουν στην πρωτοβάθμια εκπαιδευτική βαθμίδα.

Ισπανία: Η κατανομή των φύλων είναι 65% (γυναίκες) και 35% (άνδρες). Η πλειοψηφία είναι κάτω των 25 ετών (40%), ενώ όλοι έχουν προϋπηρεσία κάτω των 5 ετών. Οι περισσότεροι διδάσκουν σε δημοτικά σχολεία (75%) σε αστικές περιοχές (85%).

Πορτογαλία: Στην ομάδα ελέγχου των νέων εκπαιδευτικών, υπάρχει μια πιο ισόρροπη κατανομή μεταξύ των φύλων (58% γυναίκες, 38% άνδρες). Οι περισσότεροι είναι 36-45 ετών (54%), ενώ 46% έχουν 16-20 χρόνια διδακτικής προϋπηρεσίας. Διδάσκουν κυρίως στην ανώτερη δευτεροβάθμια (42%) και στην πρωτοβάθμια (37%) εκπαίδευση, σε αστικές κατά βάση περιοχές (79%).

Κροατία: Παρομοίως με τις άλλες χώρες, η κατανομή των εκπαιδευτικών είναι ετεροβαρής ως προς το φύλο (το 75% είναι γυναίκες), ενώ ανήκουν κυρίως στις ηλικιακές ομάδες <25 και 26-35 ετών (80% και 18%, αντίστοιχα). Σχεδόν όλοι έχουν μικρή διδακτική εμπειρία (το 98% από αυτούς έχουν προϋπηρεσία κάτω από 5 έτη). Η γεωγραφική θέση των σχολείων κατανέμεται σχεδόν ισομερώς μεταξύ σχολείων σε αστικές και αγροτικές περιοχές (κυρίως δημοτικά σχολεία, 66%).

Το συνολικό δείγμα των νέων εκπαιδευτικών της ομάδας ελέγχου έχει τα ακόλουθα κυρίαρχα χαρακτηριστικά:

Φύλο: Σε όλες τις χώρες, οι γυναίκες εκπαιδευτικοί κυριαρχούν στην ομάδα ελέγχου των νέων εκπαιδευτικών, με ποσοστά που κυμαίνονται από 58% έως 90%. Η Ισπανία και η Πορτογαλία παρουσιάζουν πιο ισορροπημένη κατανομή μεταξύ των φύλων.

Ηλικία: Η πλειονότητα των εκπαιδευτικών, όπως άλλωστε είναι φυσικό, είναι νέοι, ιδίως στη Σλοβενία και την Ισπανία, με σημαντικό αριθμό εκπαιδευτικών κάτω των 35 ετών. Η Ελλάδα και η Πορτογαλία έχουν υψηλότερη εκπροσώπηση στην ηλικιακή ομάδα των 36-45 ετών.

Προϋπηρεσία: Οι εκπαιδευτικοί αυτής της ομάδας έχουν κατά κανόνα μικρότερη προϋπηρεσία, ειδικά στην Ισπανία και την Κροατία (σχεδόν όλοι κάτω των 5 ετών). Η Πορτογαλία παρουσιάζει ένα ελαφρώς μεγαλύτερο εύρος στα έτη προϋπηρεσίας.

Σχολική βαθμίδα: Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση είναι η εκπαιδευτική βαθμίδα που κυριαρχεί, ειδικά στην Ισπανία και την Κροατία. Στην Πορτογαλία και στην Ελλάδα οι κατανομές στα εκπαιδευτικά επίπεδα παρουσιάζουν μεγαλύτερη διαφοροποίηση.

Τοποθεσία: Τα σχολεία των πόλεων είναι πιο διαδεδομένα στο δείγμα, ενώ η Σλοβενία αποτελεί εξαίρεση με μεγαλύτερη εκπροσώπηση της επαρχίας. Στην Κροατία παρατηρείται σχεδόν ισομερής κατανομή μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών.

Το δείγμα της ομάδας πειραματισμού (νέοι εκπαιδευτικοί)

Ελλάδα: Οι νέοι εκπαιδευτικοί σε αυτήν την ομάδα είναι κυρίως γυναίκες (80%). Η ηλικιακή κατανομή αφορά κυρίως τις ηλικιακές ομάδες 26-35 (51%) και 36-45 (20%) ετών. Η εμπειρία τους είναι ως επί το πλείστον περιορισμένη, με ισχυρή εκπροσώπηση της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (58%). Τα σχολεία βρίσκονται κυρίως σε πόλεις (61%).

Σλοβενία: Αυτή η ομάδα αποτελείται κυρίως από γυναίκες (85%). Μεγάλος αριθμός είναι κάτω των 35 ετών (43%), ενώ το 36% κάτω των 25 ετών. Το μεγαλύτερο ποσοστό δεν έχει σχεδόν καθόλου προϋπηρεσία (83%). Κυρίως διδάσκουν σε δημοτικά σχολεία (42%) σε αγροτικές περιοχές (56%).

Ισπανία: Το δείγμα της Ισπανίας έχει μια πιο ισορροπημένη αναλογία φύλων (65% γυναίκες, 35% άνδρες). Πολλοί είναι κάτω των 35 ετών, ενώ το 40% κάτω των 25 ετών. Όλοι είναι σχετικά μικρής εμπειρίας. Οι περισσότεροι (75%) διδάσκουν σε δημοτικά σχολεία, κυρίως σε αστικές περιοχές (85%).

Πορτογαλία: Η ομάδα αποτελείται από 58% γυναίκες και 38% άνδρες, παρουσιάζοντας κάποια ισορροπία μεταξύ των φύλων. Σημαντικό ποσοστό (54%) είναι μεταξύ 36-45 ετών. Τα επίπεδα εμπειρίας ποικίλλουν, αλλά το 46% έχει 16-20 χρόνια προϋπηρεσίας. Κυρίως διδάσκουν σε σχολεία της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαιδευτικής βαθμίδας (42%) σε αγροτικές περιοχές (79%).

Κροατία: Το προφίλ δείχνει υψηλή αναλογία γυναικών (79%). Η κατανομή της ηλικίας είναι χαμηλότερη, καθώς το 80% είναι κάτω των 25 ετών. Οι περισσότεροι είναι άπειροι (98%), διδάσκουν σε δημοτικά σχολεία (66%), με σχεδόν ίση κατανομή μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών.

Με βάση την παραπάνω περιγραφή, συνάγεται ότι το συνολικό δείγμα των νέων εκπαιδευτικών της ομάδας πειραματισμού έχει τα ακόλουθα κυρίαρχα χαρακτηριστικά:

Φύλο: Οι γυναίκες κυριαρχούν σε όλες τις χώρες, από 58% έως 90%, ενώ η Ισπανία παρουσιάζει τη μεγαλύτερη ισορροπία κατανομής φύλων (65% γυναίκες, 35% άνδρες).

Ηλικία: Υπάρχει αξιοσημείωτη συγκέντρωση στην ηλικιακή ομάδα των 26-35 ετών σε όλες τις χώρες, με την Πορτογαλία και την Ελλάδα να έχουν, επίσης, σημαντική παρουσία στην ηλικιακή ομάδα των 36-45 ετών. Η Σλοβενία και η Ισπανία έχουν μικρότερης ηλικίας δημογραφικές ομάδες, με σημαντικό ποσοστό συμμετεχόντων κάτω των 35 ετών.

Προϋπηρεσία: Το επίπεδο προϋπηρεσίας είναι χαμηλό σε όλες τις χώρες, με εξαίρεση την Πορτογαλία, όπου ένα σημαντικό ποσοστό εκπαιδευτικών έχει προϋπηρεσία 16 έως 20 ετών. Αντιθέτως, οι νέοι εκπαιδευτικοί στην Ισπανία έχουν όλοι προϋπηρεσία μικρότερη των 5 ετών.

Σχολική βαθμίδα: Στην Ελλάδα και στην Ισπανία οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί του δείγματος είναι εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 58% και 75% αντίστοιχα). Το δείγμα της ομάδας της Πορτογαλίας έχει πιο ισορροπημένη κατανομή σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες.

Τοποθεσία: Τα περισσότερα σχολεία του δείγματος βρίσκονται σε αστικές περιοχές (π.χ. στο δείγμα της Ισπανίας, 85%)

Γενικά, και παρά τις όποιες διαφοροποιήσεις, το προφίλ των συμμετεχόντων στην ομάδα πειραματισμού των νέων εκπαιδευτικών είναι παρόμοιο με το αντίστοιχο προφίλ των συμμετεχόντων στην ομάδα ελέγχου.

Ενότητα 2Α: Η διαδικασία των πιλοτικών δοκιμών

Οι υποθέσεις της έρευνας εξετάστηκαν μέσω πιλοτικών δοκιμών. Αρχικά, οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε δύο ομάδες: την ομάδα ελέγχου και την ομάδα πειραματισμού. Σε γενικές γραμμές, και όπως έχουμε ήδη αναφέρει, επιδιώχθηκε να διασφαλιστεί υψηλός βαθμός ομοιότητας μεταξύ των δύο ομάδων, αλλά υπήρχαν κάποιες διαφορές στον αριθμό και τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών στις δύο ομάδες.

Οι διαφορές στην προσέγγιση των εκπαιδευτικών από την ομάδα ελέγχου και την ομάδα πειραματισμού ήταν οι εξής:

- Οι έμπειροι εκπαιδευτικοί της ομάδας πειραματισμού επωφελήθηκαν από την επιμόρφωση που προωθήθηκε σε εθνικό επίπεδο, με βάση το πρόγραμμα επιμόρφωσης μεντόρων (ΠΕΜ)¹ 35 έως 50 ωρών, προκειμένου να αναλάβουν τον ρόλο του μέντορα²
- Από την άλλη πλευρά, οι έμπειροι εκπαιδευτικοί της ομάδας ελέγχου ενημερώθηκαν για τα δύο μέσα πολιτικής [Πρόγραμμα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς (ΠΕΕΝΕ) και Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Μεντόρων (ΠΕΜ)] σε μια ολιγόωρη ενημερωτική συνεδρία.
- Επιπλέον, οι νέοι εκπαιδευτικοί τόσο της ομάδας πειραματισμού όσο και της ομάδας ελέγχου ενημερώθηκαν για το ΠΕΕΝΕ κατά τη διάρκεια ενημερωτικών συνεδριών.

Ο Πίνακας 2 συνοψίζει τα βασικά αριθμητικά δεδομένα από τις διάφορες επιμορφωτικές εκδηλώσεις και ενημερωτικές συνεδρίες που απευθύνθηκαν τόσο στους νέους όσο και στους έμπειρους εκπαιδευτικούς. Τα δεδομένα αυτά υπογραμμίζουν την έκταση της συμμετοχής κάθε χώρας και προσφέρουν πληροφορίες σχετικά με τον συνολικό αντίκτυπο του προγράμματος.

Πίνακας 2- Εκδηλώσεις που προωθήθηκαν κατά τη φάση προετοιμασίας των πιλοτικών δοκιμών στις χώρες της σύμπραξης (αριθμός εκδηλώσεων/αριθμός συμμετεχόντων)

Εκδήλωση	Περιγραφή	Κροατία	Ελλάδα	Πορτογαλία	Σλοβενία	Ισπανία	Σύνολο εκδόσεων / Αρ. εκπαιδευτικών
E7	Κύκλος μαθημάτων επιμόρφωσης των μεντόρων	10 / 32	10 / 61	1 / 27	1 / 96	7 / 30	29 / 246
E8	Εργαστήριο: Το πρόγραμμα εισαγωγής μου στο επάγγελμα	4 / 43	2 / 83	5 / 48	3 / 160	2 / 26	16 / 360
E9	Ενημερωτικές συνεδρίες για τους μέντορες	3 / 29	1 / 105	4 / 25	1 / 39	1 / 21	10 / 219

¹ Το Εγχειρίδιο του Προγράμματος επιμόρφωσης μεντόρων (ΠΕΜ) έχει καταρτιστεί ως μέρος του ΠΕ2 του προγράμματος LO OP. Στόχος του ΠΕΜ είναι να εμπνεύσει και να υποστηρίξει την κατάρτιση των εκπαιδευτικών, ώστε να γίνουν μέντορες, παρέχοντας ένα συγκεκριμένο θεωρητικό υπόβαθρο και προτείνοντας ένα ενδεδειγμένο σύνολο εργαλείων.

² Σε ορισμένες χώρες, το ΠΕΜ πιστοποιήθηκε από την περιφερειακή/εθνική νομοθεσία και χρειάστηκε να γίνουν ορισμένες προσαρμογές σε αυτό.

Εκδήλωση	Περιγραφή	Κροατία	Ελλάδα	Πορτογαλία	Σλοβενία	Ισπανία	Σύνολο εκδόσεων / Αρ. εκπαιδευτικών
E10	Ενημερωτικές συνεδρίες για τους νέους εκπαιδευτικούς	3 / 45	1 / 114	4 / 35	1 / 27	1 / 20	10 / 241
Σύνολο	-	20 / 149	14 / 363	14 / 135	6 / 322	11 / 97	65 / 1066

Ο παραπάνω Πίνακας συνοψίζει τις ποικίλες αλλά ταυτόχρονα ενιαίες ενέργειες κάθε χώρας, οι οποίες συνέβαλαν στην επίτευξη των γενικών στόχων του προγράμματος LOOP, αντικατοπτρίζοντας έναν συνδυασμό καινοτομίας, προσαρμοστικότητας και προσήλωσης:

- Το πρόγραμμα LOOP περιλάμβανε συστηματική υποστήριξη και κατάρτιση σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες, προσαρμοσμένες στα ιδιαίτερα εκπαιδευτικά πλαίσια κάθε χώρας. Στην Κροατία και την Ελλάδα, για παράδειγμα, δόθηκε έμφαση στην απομακρυσμένη υποστήριξη και την τακτική επικοινωνία μεταξύ της ομάδας του προγράμματος και των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών, εστιάζοντας στην εφαρμογή του Προγράμματος εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς (ΠΕΕΝΕ) και στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών.
- Στην Πορτογαλία και τη Σλοβενία υπήρξε συνδυασμός διαδικτυακών και δια ζώσης επιμορφωτικών συνεδριών, με ιδιαίτερη έμφαση στην επιμόρφωση των μεντόρων. Η προσέγγιση της Πορτογαλίας αναγνωρίστηκε σύμφωνα με τη νομοθεσία της ως μέρος της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, ενώ η Σλοβενία εστίασε στις διαδικτυακές οδηγίες. Και οι δύο χώρες είχαν ως στόχο την αποτελεσματική προετοιμασία των εκπαιδευτικών για την αποτελεσματική υλοποίηση του προγράμματος εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς. Οι προσπάθειες αυτές αντικατοπτρίζουν τη δέσμευση για την ενίσχυση των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών και την προσαρμογή στις ειδικές υλικοτεχνικές και γεωγραφικές προκλήσεις του εθνικού πλαισίου.
- Η προσέγγιση της Ισπανίας στην Καταλονία ήταν να ενσωματώσει το πρόγραμμα LOOP ως πιλοτικό πρόγραμμα για το επερχόμενο πρόγραμμα εισαγωγής στο επάγγελμα, SENSEI του περιφερειακού Υπουργείου Παιδείας. Η επιμόρφωση ήταν δομημένη σε φάσεις, με έμφαση στην καθοδήγηση με βάση τον θεσμό του μέντορα και την πρακτική εφαρμογή του προγράμματος εισαγωγής. Οι διάφορες προκλήσεις, όπως τα προβλήματα υγείας και οι αναπροσαρμογές του χρονοδιαγράμματος, αντιμετωπίστηκαν για να εξασφαλιστεί η ολοκλήρωση της επιμόρφωσης. Αυτό υπογραμμίζει την προσαρμοστικότητα και την μακρόπνοη στρατηγική του προγράμματος για να επιτευχθεί η ευθυγράμμιση με τις περιφερειακές εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις.

Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την επακριβή διαδικασία των επιτόπιων δοκιμών σε κάθε χώρα, οι ενδιαφερόμενοι αναγνώστες καλούνται να ανατρέξουν στις αντίστοιχες εθνικές εκθέσεις (βλ. Παραρτήματα).

Ενότητα 3Α: Αποτελέσματα του ποσοτικού μέρους της αξιολόγησης των επιτόπιων δοκιμών

Η ενότητα αυτή παρουσιάζει τα αποτελέσματα της ανάλυσης των συλλεχθέντων δεδομένων (δηλαδή τη σύγκριση μεταξύ των ερευνών πριν και μετά την παρέμβαση). Το σχήμα της ανάλυσης ανά υπόθεση παρουσιάζεται στον Πίνακα 3. Στη συνέχεια, κάθε υπόθεση παρουσιάζεται και αναλύεται ξεχωριστά.

Πίνακας 3- Αντιστοιχία των διαφόρων μερών και ερωτήσεων των ερωτηματολογίων πριν και μετά την παρέμβαση με κάθε μία από τις υποθέσεις προς εξέταση.

Υπόθεση	Ερωτηματολόγιο πριν την παρέμβαση (έμπειροι εκπαιδευτικοί)	Ερωτηματολόγιο μετά την παρέμβαση (έμπειροι εκπαιδευτικοί)	Ερωτηματολόγιο πριν την παρέμβαση (νέοι εκπαιδευτικοί)	Ερωτηματολόγιο μετά την παρέμβαση (νέοι εκπαιδευτικοί)
1	Μέρος Γ	Μέρος Γ	Μέρος Γ	Μέρος Γ
2	Μέρος Β	Μέρος Β	Δεν ισχύει	Δεν ισχύει
3	Μέρος Ε	Μέρος Ε	Μέρος Β + Μέρος Γ	Μέρος Β + Μέρος Γ
4	Δεν ισχύει	Δεν ισχύει	Μέρος Δ	Μέρος Δ
5 (ενδιαφέρον)	Μέρος Γ	Μέρος Γ	Μέρος Ε	Μέρος Ε
6	Μέρος Γ	Μέρος Γ	Δεν ισχύει	Δεν ισχύει
7	Μέρος ΣΤ (2 ^η ερώτηση)	Μέρος ΣΤ (2 ^η ερώτηση)	Μέρος Ζ (2 ^η ερώτηση)	Μέρος Ζ (2 ^η ερώτηση)

Υπόθεση 1: Τα επίσημα προγράμματα επιμόρφωσης των μεντόρων για την κατάρτιση των έμπειρων εκπαιδευτικών και των διευθυντών/-ριών των σχολείων συμβάλλουν στην ανάπτυξη αποτελεσματικών και επίσημων προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς

Τα συμπεράσματα που προέκυψαν σε κάθε χώρα επικεντρώθηκαν στην εικόνα των εκπαιδευτικών για τα επίσημα προγράμματα επιμόρφωσης και εισαγωγής στο επάγγελμα, και στην αποτελεσματικότητά τους. Στην Ισπανία, τα αποτελέσματα για τους έμπειρους εκπαιδευτικούς επιβεβαιώνουν σε κάποιο βαθμό την παραδοχή, αλλά οι νέοι εκπαιδευτικοί εμφανίζονται λιγότερο σύμφωνοι όσον αφορά τα θετικά αποτελέσματα των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα. Στην Πορτογαλία παρατηρείται γενική συμφωνία σχετικά με την υποχρεωτική καθοδήγηση με βάση τον θεσμό του μέντορα και την προσαρμογή των προγραμμάτων στα σχολικά πλαίσια. Στην Ελλάδα και στην Κροατία παρατηρούνται παρόμοιες τάσεις, και συγκεκριμένα οι έμπειροι εκπαιδευτικοί προτιμούν την επίσημη από την άτυπη καθοδήγηση, ενώ παρατηρείται σημαντική αύξηση της συμφωνίας μετά την παρέμβαση. Στην Ελλάδα και στην Κροατία παρατηρούνται παρόμοιες τάσεις, και συγκεκριμένα οι έμπειροι εκπαιδευτικοί προτιμούν την επίσημη από την άτυπη καθοδήγηση, ενώ παρατηρείται σημαντική αύξηση του ποσοστού συμφωνίας μετά την παρέμβαση. Σε αυτές τις χώρες, υπάρχουν εύλογα στοιχεία που υποστηρίζουν την Υπόθεση 1, ιδίως όσον αφορά τη θετική εικόνα για τα προγράμματα επίσημης επιμόρφωσης και δομημένης εισαγωγής στο επάγγελμα.

Η ανάλυση των ερευνητικών δεδομένων από την Κροατία, την Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σλοβενία και την Ισπανία αποκάλυψε αρκετά ενδιαφέροντα ευρήματα σχετικά με τους έμπειρους και τους νέους εκπαιδευτικούς τόσο των ομάδων ελέγχου όσο και των ομάδων πειραματισμού. Ακολουθεί συνοπτική έκθεση για κάθε ομάδα δείγματος, η οποία υπογραμμίζει τις κοινές τάσεις και τα μοναδικά ευρήματα στις πέντε χώρες:

- **Έμπειροι εκπαιδευτικοί της ομάδας ελέγχου:** Στις συμμετέχουσες χώρες, οι έμπειροι εκπαιδευτικοί των ομάδων ελέγχου έδωσαν παρόμοιες απαντήσεις όσον αφορά την αντίληψή τους σχετικά με την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων μεντορισμού. Ωστόσο, παρατηρήθηκαν αξιοσημείωτες διακυμάνσεις σε συγκεκριμένους τομείς, όπως η ανάγκη για δομημένα προγράμματα και η σημασία της προσαρμογής αυτών των προγραμμάτων στα τοπικά σχολικά πλαίσια.
- **Έμπειροι εκπαιδευτικοί της ομάδας πειραματισμού:** Μεταξύ των έμπειρων εκπαιδευτικών των ομάδων πειραματισμού, υπήρξε αξιοσημείωτη αλλαγή στάσης μετά την παρέμβαση, ιδίως όσον αφορά την υποστήριξή τους σε δομημένα και επίσημα προγράμματα καθοδήγησης. Η τάση αυτή ήταν κοινή στις περισσότερες χώρες, υποδεικνύοντας τη δυνητική αποτελεσματικότητα των δομημένων παρεμβάσεων σε σύγκριση με τις πιο άτυπες.
- **Νέοι εκπαιδευτικοί της ομάδας ελέγχου:** Οι νέοι εκπαιδευτικοί των ομάδων ελέγχου είχαν γενικά θετική άποψη για τα προγράμματα μεντορισμού, αλλά οι απαντήσεις τους ήταν λιγότερο ομοιόμορφες σε σύγκριση με εκείνες των έμπειρων εκπαιδευτικών. Παρατηρήθηκε διαφοροποίηση σε τομείς όπως η προσλαμβανόμενη ενδυνάμωση και η αίσθηση του ανήκειν που προωθούν αυτά τα προγράμματα.
- **Νέοι εκπαιδευτικοί της ομάδας πειραματισμού:** Για τους νέους εκπαιδευτικούς των ομάδων πειραματισμού τα δεδομένα αποκάλυψαν μια ποικιλομορφία ως προς την επίδραση των

παρεμβάσεων. Σε ορισμένες χώρες, ενισχύθηκε η θετική αντίληψη για τον μεντορισμό, ενώ σε άλλες, είτε υπήρξε μείωση, είτε δεν υπήρξε καμία σημαντική αλλαγή. Αυτό υποδηλώνει μια πιο σύνθετη σχέση μεταξύ των παρεμβάσεων και της αποτελεσματικότητάς τους για τους νέους εκπαιδευτικούς.

Τα ευρήματα αυτά προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τον αντίκτυπο και την αντίληψη των προγραμμάτων μεντορισμού μεταξύ των εκπαιδευτικών σε διαφορετικά στάδια της σταδιοδρομίας τους και υπό διαφορετικές συνθήκες πειραματισμού. Οι διαφοροποιήσεις και οι ομοιότητες που παρατηρούνται μεταξύ των χωρών αναδεικνύουν την πολυπλοκότητα και τη συναρτώμενη φύση της υλοποίησης τέτοιων προγραμμάτων στον εκπαιδευτικό τομέα.

Συμπερασματικά, τα αποτελέσματα από την Πορτογαλία και την Ισπανία επαληθεύουν εν μέρει αυτή την παραδοχή, ενώ τα αντίστοιχα αποτελέσματα από όλες τις άλλες χώρες την επαληθεύουν πλήρως.

Υπόθεση 2: Η ευκαιρία που δίνεται στους έμπειρους εκπαιδευτικούς και τους/τις διευθυντές/-ριες των σχολείων να διευρύνουν τις επιλογές σταδιοδρομίας τους και να αναλάβουν ρόλο μέντορα των νέων συναδέλφων τους συμβάλλει στην κινητροδότησή τους και στη διατήρησή τους στο επάγγελμα

Τα συμπεράσματα σχετικά με τα προγράμματα μεντορισμού σε διάφορες χώρες δείχνουν ότι τα προγράμματα αυτά υποστηρίζουν γενικά την εισαγωγή των νέων εκπαιδευτικών στο επάγγελμα και κινητροδοτούν τους έμπειρους εκπαιδευτικούς διασφαλίζοντας έτσι τη διατήρησή τους στο επάγγελμα. Στην Ισπανία, ο μεντορισμός αντιμετωπίζεται θετικά, ειδικά από τους νέους εκπαιδευτικούς. Τα ευρήματα της έρευνας στην Πορτογαλία καταδεικνύουν ότι ο μεντορισμός επηρεάζει θετικά την κινητροδότηση των εκπαιδευτικών και την ικανοποίησή τους από τη σταδιοδρομία τους. Στην Ελλάδα, ο μεντορισμός αναγνωρίζεται για την προσφορά ευκαιριών επαγγελματικής εξέλιξης. Τα αποτελέσματα στη Σλοβενία δείχνουν σημαντική αλλαγή των αντιλήψεων μετά την παρέμβαση, με αποτέλεσμα ο μεντορισμός να έχει κερδίσει την προτίμηση των συμμετεχόντων. Τα δεδομένα που προκύπτουν από την έρευνα στην Κροατία δείχνουν ότι ο μεντορισμός συμβάλλει στη διατήρηση και την ικανοποίηση των εκπαιδευτικών, αν και ο εκλαμβανόμενος αντίκτυπος ποικίλλει μεταξύ των ομάδων πειραματισμού και ελέγχου. Συνολικά, ο μεντορισμός θεωρείται επωφελής σε όλες αυτές τις χώρες.

Ακολουθούν τα συνθετικά συμπεράσματα, επισημαίνοντας τα κοινά και τα διαφορετικά ευρήματα σε όλες αυτές τις χώρες:

- **Έμπειροι εκπαιδευτικοί της ομάδας ελέγχου:** Σε όλους τους τομείς, οι έμπειροι εκπαιδευτικοί από την ομάδα ελέγχου δείχνουν γενικά να είναι ικανοποιημένοι με την εργασία τους. Ωστόσο, υπάρχουν διαφοροποιήσεις ως προς την αντίληψή τους για τις εργασιακές προκλήσεις και την έφεσή τους στον ρόλο του μέντορα. Για παράδειγμα, σε ορισμένες χώρες, υπάρχει

αξιοσημείωτο ενδιαφέρον για τον μεντορισμό, ενώ σε άλλες, το ενδιαφέρον αυτό είτε παραμένει σταθερό είτε μειώνεται ελαφρώς μετά την παρέμβαση.

- **Έμπειροι εκπαιδευτικοί της ομάδας πειραματισμού:** Οι πιλοτικές δοκιμές φαίνεται να έχουν διαφορετικό αντίκτυπο στους έμπειρους εκπαιδευτικούς. Σε ορισμένες χώρες, οι παρεμβάσεις αυτές έχουν ως αποτέλεσμα τη μειωμένη αντίληψη των εργασιακών προκλήσεων, ενώ σε άλλες χώρες, είτε δεν έχουν σημαντικό αντίκτυπο, είτε ενισχύουν ελαφρώς την αντίληψη των εργασιακών προκλήσεων. Η προθυμία τους να συστήσουν σε άλλους το επάγγελμα του εκπαιδευτικού ή να γίνουν μέντορες επίσης εμφανίζει διακυμάνσεις, με ορισμένες χώρες να παρουσιάζουν αύξηση αυτών των τάσεων και άλλες είτε μείωση, είτε καμία σημαντική μεταβολή.
- **Νέοι εκπαιδευτικοί της ομάδας ελέγχου:** Οι νέοι εκπαιδευτικοί των ομάδων ελέγχου σε όλες τις χώρες παρουσιάζουν υψηλά επίπεδα ικανοποίησης από την εργασία τους. Ο αντίκτυπος των παρεμβάσεων στην αντίληψη και τις φιλοδοξίες τους για τη σταδιοδρομία τους είναι μεικτός. Σε ορισμένες περιπτώσεις, διαπιστώνεται αυξημένη τάση πρόθεσης παραμονής στο επάγγελμα και εξέτασης της δυνατότητας ανάληψης καθηκόντων μέντορα, ενώ σε άλλες περιπτώσεις οι τάσεις αυτές παραμένουν αμετάβλητες σε σχέση με ό,τι ίσχυε πριν την παρέμβαση.
- **Νέοι εκπαιδευτικοί της ομάδας πειραματισμού:** Οι παρεμβάσεις στις ομάδες πειραματισμού παρουσιάζουν ποικίλα αποτελέσματα. Σε ορισμένες χώρες, οδηγούν σε αυξημένη θετική στάση προς τη διδασκαλία και σε αυξημένο ενδιαφέρον για τον μεντορισμό. Ωστόσο, σε άλλες χώρες, οι παρεμβάσεις δεν επηρεάζουν σημαντικά τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τη σταδιοδρομία τους ή τις απόψεις τους για τον μεντορισμό.

Συνοπτικά, η έρευνα αποκαλύπτει τόσο ομοιότητες όσο και διαφορές στον τρόπο με τον οποίο οι παρεμβάσεις επηρεάζουν τις αντιλήψεις και τις προσδοκίες των εκπαιδευτικών στις πέντε συμμετέχουσες χώρες. Ενώ υπάρχει μια γενική τάση ικανοποίησης από την εργασία και ενδιαφέροντος για την μεντορεία, ο βαθμός στον οποίο αυτές οι αντιλήψεις επηρεάζονται από τις παρεμβάσεις ποικίλλει σημαντικά.

Συμπερασματικά, μόνο τα αποτελέσματα από την Ισπανία επαληθεύουν εν μέρει αυτή την παραδοχή, ενώ τα αντίστοιχα αποτελέσματα από όλες τις άλλες χώρες την επαληθεύουν πλήρως.

Υπόθεση 3: Τα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που αναπτύσσονται από έμπειρους συναδέλφους τους και βασίζονται σε δραστηριότητες καθοδήγησης με βάση τον θεσμό του μέντορα, υποστηρίζουν την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών που ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους και συμβάλλουν στη διατήρησή τους στο επάγγελμα

Τα συνολικά συμπεράσματα από τις διάφορες χώρες σχετικά με τα προγράμματα μεντορισμού για τους εκπαιδευτικούς δείχνουν γενική συναίνεση σχετικά με τον θετικό τους αντίκτυπο. Στην Ισπανία, τόσο οι νέοι όσο και οι έμπειροι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν τα οφέλη του μεντορισμού για την

εισαγωγή των νέων εκπαιδευτικών στο επάγγελμα, αν και οι έμπειροι εκπαιδευτικοί διατηρούν κάποιες επιφυλάξεις. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων από την Πορτογαλία δείχνει ότι τα προγράμματα εισαγωγής που βασίζονται στον μεντορισμό από συναδέλφους είναι ιδιαίτερα ευεργετικά για τους νέους εκπαιδευτικούς, ενισχύοντας την αίσθηση του ανήκειν και τα κίνητρά τους, αν και οι νέοι εκπαιδευτικοί επιθυμούν επιπλέον μέτρα πολιτικής για τη βελτίωση των συνθηκών. Στην Ελλάδα, ο μεντορισμός θεωρείται ότι κινητροδοτεί τους νέους εκπαιδευτικούς και προωθεί την επαγγελματική τους ανάπτυξη, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την αίσθηση του ανήκειν και τη συνεργασία. Τα αποτελέσματα της Σλοβενίας δείχνουν ισχυρή συμφωνία για την ενδυνάμωση των νέων εκπαιδευτικών μέσω του μεντορισμού, με ανάμεικτες απόψεις σχετικά με τον αντίκτυπό του στις μακροπρόθεσμες προθέσεις σταδιοδρομίας των εκπαιδευτικών. Τέλος, στην Κροατία, ο μεντορισμός θεωρείται ότι κινητροδοτεί σημαντικά τους νέους εκπαιδευτικούς και ευνοεί την επαγγελματική τους ανάπτυξη, ιδίως στην ανάπτυξη της αίσθησης του ανήκειν και των δεξιοτήτων συνεργασίας.

Συνολικά, τα αποτελέσματα ανά ομάδα δείχνουν ότι:

- **Έμπειροι εκπαιδευτικοί της ομάδας ελέγχου:** Σε όλες τις χώρες, υπήρξε γενική συμφωνία σχετικά με την αξία του μεντορισμού για την ενδυνάμωση των νέων εκπαιδευτικών. Ωστόσο, υπήρχαν διακυμάνσεις στον προσλαμβανόμενο αντίκτυπο στην αίσθηση του ανήκειν, τη συνεργασία με τους συναδέλφους και την κινητροδότηση.
- **Έμπειροι εκπαιδευτικοί της ομάδας πειραματισμού:** Οι περισσότερες χώρες παρουσίασαν σημαντική θετική μεταβολή στην αντίληψη των πλεονεκτημάτων του μεντορισμού μετά την παρέμβαση. Ειδικότερα, ο βαθμός συμφωνίας σχετικά με την αποτελεσματικότητά του στην ενίσχυση της αίσθησης του ανήκειν και των δεξιοτήτων συνεργασίας των νέων εκπαιδευτικών ποικίλλει.
- **Νέοι εκπαιδευτικοί της ομάδας ελέγχου:** Γενικά, οι νέοι εκπαιδευτικοί δήλωσαν ότι απολαμβάνουν τη δουλειά τους και ότι αποτελεί για αυτούς πρόκληση. Ωστόσο, υπήρχαν διαφορές στον αντίκτυπο της παρέμβασης στην πρόθεσή τους να παραμείνουν στο επάγγελμα και το ενδιαφέρον τους να γίνουν μέντορες.
- **Νέοι εκπαιδευτικοί της ομάδας πειραματισμού:** Η παρέμβαση είχε ανάμεικτα αποτελέσματα. Ενώ υπήρξε συνολικά θετική τάση προς μια μακροχρόνια σταδιοδρομία στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού, η αντίληψη των προκλήσεων του επαγγέλματος και το ενδιαφέρον για την ανάληψη ρόλου μέντορα ποικίλλουν σημαντικά.

Συνοπτικά, ενώ υπήρχαν κατά γενική ομολογία ομοιότητες σε ορισμένες πτυχές, όπως η γενική αναγνώριση της αξίας του μεντορισμού, οι ειδικές επιδράσεις των παρεμβάσεων έδειξαν σημαντική μεταβλητότητα ανάλογα με την ομάδα και τη χώρα. Αυτό υποδηλώνει ότι ενώ ορισμένες εκπαιδευτικές στρατηγικές μπορεί να είναι καθολικά εφαρμόσιμες, η αποτελεσματικότητά τους μπορεί να διαφέρει ανάλογα με το πλαίσιο και την ομάδα-στόχο.

Συνολικά, τα αποτελέσματα από τις μισές χώρες (Ελλάδα, Κροατία και Σλοβενία) επαληθεύουν εν μέρει αυτήν την υπόθεση, ενώ τα αποτελέσματα από τις άλλες δύο χώρες (Πορτογαλία, Ισπανία) την επαληθεύουν πλήρως.

Υπόθεση 4: Τα επίσημα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που εφαρμόζονται σε σχολικό επίπεδο, συμβάλλουν στην κοινωνική και πολιτιστική ένταξη και ανάπτυξη των νέων εκπαιδευτικών

Τα συνολικά συμπεράσματα υπογραμμίζουν τον αντίκτυπο των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα στους νέους εκπαιδευτικούς σε διάφορες χώρες. Στην Ισπανία, δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφορές μεταξύ των ομάδων ελέγχου και των ομάδων πειραματισμού. Στην Πορτογαλία, οι νέοι εκπαιδευτικοί δήλωσαν ότι αισθάνονται ικανοί σε διάφορες επαγγελματικές πτυχές, με την ομάδα πειραματισμού να δείχνει μεγαλύτερη ετοιμότητα για την αφομοίωση της σχολικής κουλτούρας και τη διαχείριση της διαφορετικότητας. Τα αποτελέσματα από την Ελλάδα καταδεικνύουν τον θετικό αντίκτυπο των επίσημων προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, ιδιαίτερα στην πολιτισμική αφομοίωση, αλλά με αμελητέα ή ανάμεικτα αποτελέσματα σε άλλους τομείς. Τα ευρήματα από τη Σλοβενία και την Κροατία καταδεικνύουν, επίσης, τα ευεργετικά αποτελέσματα των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, ιδίως όσον αφορά την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης των εκπαιδευτικών αυτών και των ικανοτήτων τους σε διάφορες πτυχές, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των γονέων και της αφομοίωσης της σχολικής κουλτούρας.

Συνοψίζοντας τις εθνικές αναλύσεις:

- **Έμπειροι εκπαιδευτικοί της ομάδας ελέγχου:** Σε πολλές χώρες, οι έμπειροι εκπαιδευτικοί των ομάδων ελέγχου έδειξαν σταθερό επίπεδο επαγγελματικής προσαρμοστικότητας και παιδαγωγικών δεξιοτήτων. Η προϋπηρεσία τους φαίνεται να συμβάλλει θετικά στη διαχείριση των προκλήσεων στην τάξη και στην προσαρμογή σε εξελισσόμενα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Σε ορισμένες χώρες, παρατηρήθηκε κάποια αντίσταση στις νέες μεθοδολογίες διδασκαλίας, σε αντίθεση με άλλες χώρες όπου παρατηρήθηκε μια πιο δεκτική στάση απέναντι στην καινοτομία.
- **Έμπειροι εκπαιδευτικοί της ομάδας πειραματισμού:** Οι έμπειροι εκπαιδευτικοί της ομάδας πειραματισμού, οι οποίοι παρακολούθησαν πρόσθετη επιμόρφωση, παρουσίασαν γενικά βελτίωση στην υιοθέτηση καινοτόμων τεχνικών διδασκαλίας. Αυτή ήταν μια κοινή τάση που παρατηρήθηκε στις περισσότερες χώρες. Ο βαθμός βελτίωσης ποικίλλει, με ορισμένες χώρες να αναφέρουν σημαντικές αλλαγές στις διδακτικές προσεγγίσεις, ενώ σε άλλες παρατηρήθηκαν μόνο οριακές βελτιώσεις.
- **Νέοι εκπαιδευτικοί της ομάδας ελέγχου:** Οι νέοι εκπαιδευτικοί των ομάδων ελέγχου σε διάφορες χώρες έδειξαν προθυμία για μάθηση, αλλά αντιμετώπισαν προκλήσεις στη διαχείριση της τάξης και στην εφαρμογή των θεωρητικών γνώσεων στην πράξη. Σε ορισμένες χώρες, οι νέοι εκπαιδευτικοί έδειξαν μεγαλύτερη προσαρμοστικότητα και ταχύτερη ένταξη στη σχολική κουλτούρα, ενώ σε άλλες έδειξαν ότι χρειάζονται πιο δομημένα συστήματα υποστήριξης.
- **Νέοι εκπαιδευτικοί της ομάδας πειραματισμού:** Γενικά, οι νέοι εκπαιδευτικοί των ομάδων πειραματισμού επωφελήθηκαν σημαντικά από τα πρόσθετα προγράμματα κατάρτισης και

καθοδήγησης με βάση τον θεσμό του μέντορα. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα βελτιωμένες δεξιότητες διαχείρισης στην τάξη και καλύτερη εφαρμογή των μεθοδολογιών διδασκαλίας. Η έκταση της βελτίωσης και οι τομείς στους οποίους ξεχώρισαν αυτοί οι νέοι εκπαιδευτικοί ποικίλλουν, καθώς ορισμένες χώρες παρουσιάζουν αξιοσημείωτη πρόοδο στις καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας, ενώ άλλες βελτιώθηκαν περισσότερο στις παραδοσιακές πτυχές της διδασκαλίας.

Συνολικά, τα αποτελέσματα από τις δύο χώρες (Πορτογαλία και Ισπανία) επαληθεύουν εν μέρει αυτή την παραδοχή, ενώ τα αντίστοιχα αποτελέσματα από όλες τις άλλες χώρες την επαληθεύουν πλήρως.

Υπόθεση 5. Τα δομημένα προγράμματα μεντορισμού, που προσαρμόζονται στο εκάστοτε πλαίσιο, ενισχύουν το ενδιαφέρον και την πρόοδο των συμμετεχόντων

Τα συνολικά συμπεράσματα από τις πιλοτικές δοκιμές στην Ισπανία, την Πορτογαλία, την Ελλάδα, τη Σλοβενία και την Κροατία προσφέρουν διάφορες πληροφορίες. Στην Ισπανία, τα στοιχεία δεν υποστηρίζουν πλήρως την υπόθεση. Τα αποτελέσματα της Πορτογαλίας δείχνουν ενίσχυση της αυτοαποτελεσματικότητας μεταξύ έμπειρων και νέων εκπαιδευτικών, με την ομάδα πειραματισμού να παρουσιάζει πιο σημαντική βελτίωση. Τα αποτελέσματα της Ελλάδας στηρίζουν την παραδοχή, ιδιαίτερα ως προς την ενίσχυση της αυτοαποτελεσματικότητας των νέων εκπαιδευτικών. Τα συμπεράσματα της Σλοβενίας εμπνέουν συγκρατημένη αισιοδοξία, τονίζοντας τα οφέλη του μεντορισμού στην ομάδα πειραματισμού, αλλά δείχνουν μεικτά αποτελέσματα στην ομάδα ελέγχου. Τέλος, τα ευρήματα της Κροατίας υποστηρίζουν την παραδοχή, με αυξημένα επίπεδα αυτοπεποίθησης και στις δύο ομάδες, αλλά με ορισμένες μικροδιαφοροποιήσεις όσον αφορά τον αντίκτυπο των παρεμβάσεων στους νέους εκπαιδευτικούς.

Τα βασικά κοινά και μοναδικά ευρήματα είναι τα ακόλουθα στις διάφορες ομάδες εκπαιδευτικών:

- **Έμπειροι εκπαιδευτικοί - Ομάδα ελέγχου:** Στις πέντε χώρες, οι έμπειροι εκπαιδευτικοί της ομάδας ελέγχου αντιμετώπισαν παρόμοιες προκλήσεις στην προσαρμογή τους στις νέες εκπαιδευτικές μεθοδολογίες και τεχνολογίες. Υπήρξε μια γενική τάση που υποδεικνύει την ανάγκη για πιο δομημένη επαγγελματική ανάπτυξη.
- **Έμπειροι εκπαιδευτικοί - Ομάδα πειραματισμού:** Η ομάδα πειραματισμού των έμπειρων εκπαιδευτικών παρουσίασε αξιοσημείωτη βελτίωση στην προσαρμογή στις καινοτόμες εκπαιδευτικές μεθοδολογίες και τεχνολογίες, ειδικά στην Ισπανία και την Πορτογαλία. Αυτό υποδηλώνει ότι οι στοχευμένες παρεμβάσεις μπορούν να ενισχύσουν αποτελεσματικά τις δεξιότητες των έμπειρων εκπαιδευτικών.
- **Νέοι εκπαιδευτικοί - Ομάδα ελέγχου:** Οι νέοι εκπαιδευτικοί των ομάδων ελέγχου σε όλες τις χώρες ανέφεραν ότι αισθάνονται μη επαρκώς προετοιμασμένοι για την πολυπλοκότητα του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τις διοικητικές και

γραφειοκρατικές πτυχές. Αυτό ήταν ένα εύρημα συνεπές σε όλες τις χώρες, που υποδεικνύει ένα κενό στα προγράμματα αρχικής εκπαίδευσης εκπαιδευτικών.

- **Νέοι εκπαιδευτικοί - Ομάδα πειραματισμού:** Αντίθετα, οι νέοι εκπαιδευτικοί των ομάδων πειραματισμού, ιδιαίτερα στην Ελλάδα και τη Σλοβενία, παρουσίασαν σημαντική αύξηση της αυτοπεποίθησης και των ικανοτήτων τους σε διάφορους τομείς διδασκαλίας μετά την παρέμβαση. Τα ευρήματα αυτά υπογραμμίζουν την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων εισαγωγής για τους νέους εκπαιδευτικούς.

Συνοπτικά, τα δεδομένα αποκαλύπτουν, ότι ενώ οι έμπειροι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν προκλήσεις στην προσαρμογή σε νέες μεθοδολογίες, οι στοχευμένες παρεμβάσεις μπορούν να είναι εξαιρετικά αποτελεσματικές ως προς αυτό. Για τους νέους εκπαιδευτικούς, υπάρχει σαφής ανάγκη για ολοκληρωμένα προγράμματα εισαγωγής για τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ αρχικής εκπαίδευσης και διδακτικής πράξης. Οι διαφοροποιήσεις των αποτελεσμάτων μεταξύ των χωρών υπογραμμίζουν, επίσης, τη σημασία της πλαισίωσης των προγραμμάτων επαγγελματικής ανάπτυξης για την κάλυψη συγκεκριμένων εθνικών και περιφερειακών αναγκών.

Συνολικά, τα αποτελέσματα από σχεδόν όλες τις χώρες (με την Ιταλία να είναι η μόνη εξαίρεση) επαληθεύουν εν μέρει αυτήν την Παραδοχή.

Υπόθεση 6. Η επιμόρφωση των μεντόρων ευνοεί την υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς

Τα συνολικά συμπεράσματα από κάθε χώρα σχετικά με τα προγράμματα επιμόρφωσης των μεντόρων είναι τα εξής:

Στην Ισπανία, διαπιστώνεται ότι οι έμπειροι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν τα οφέλη των προγραμμάτων επιμόρφωσης μεντόρων, αλλά, ταυτόχρονα, αναζητούν περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την κατάρτιση των μεντόρων και τις περιπλοκές της. Στην Πορτογαλία υποστηρίζεται η υποχρεωτική εφαρμογή του μεντορισμού στο πλαίσιο της εισαγωγής των νέων εκπαιδευτικών στο επάγγελμα, υπό τον όρο, όμως, ότι τα προγράμματα αυτά θα είναι προσαρμοσμένα στο σχολικό πλαίσιο. Υπάρχει, επίσης, διχογνωμία ως προς το αν η επιμόρφωση των μεντόρων πρέπει να είναι επίσημη ή άτυπη. Στην Ελλάδα και την Κροατία, φαίνεται ότι προτιμώνται τα υποχρεωτικά προγράμματα με πιο επίσημη, δομημένη προσέγγιση, προσαρμοσμένα στο κοινωνικό πλαίσιο. Τέλος, στη Σλοβενία υπάρχουν έμμεσα στοιχεία που συνηγορούν στο ότι η επιμόρφωση των μεντόρων είναι επωφελής για την αποτελεσματική υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής.

Συνοπτικά, παρατηρείται συναίνεση σε όλες τις χώρες σχετικά με τη σημασία και τα οφέλη των δομημένων, προσαρμοσμένων στο εκάστοτε πλαίσιο προγραμμάτων μεντορισμού κατά την εισαγωγή των νέων εκπαιδευτικών στο επάγγελμα, με αποκλίσεις ως προς τις προτιμήσεις για την επίσημη μορφή και τις επιμέρους πτυχές της επιμόρφωσης των μεντόρων.

Τα κύρια κοινά και τα μοναδικά ευρήματα στις διάφορες ομάδες εκπαιδευτικών είναι τα ακόλουθα:

Έμπειροι εκπαιδευτικοί της ομάδας ελέγχου: Σε γενικές γραμμές, οι έμπειροι εκπαιδευτικοί των ομάδων ελέγχου παρουσίασαν σταθερό επίπεδο αποτελεσματικότητας της διδασκαλίας, με μικρές διακυμάνσεις στη διαχείριση της τάξης και τις τεχνικές εμπλοκής των μαθητών. Μια αξιοσημείωτη ομοιότητα ήταν το γεγονός ότι εξακολουθούσαν να βασίζονται στις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας, δείχνοντας λιγότερη διάθεση για την ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών ή παιδαγωγικών καινοτομιών σε σύγκριση με τους συναδέλφους τους στις ομάδες πειραματισμού. Στην Κροατία και τη Σλοβενία, οι εκπαιδευτικοί αυτοί παρουσίασαν ελαφρώς υψηλότερο επίπεδο προσαρμοστικότητας στις αλλαγές των προγραμμάτων σπουδών, σε σύγκριση με εκείνους στην Ελλάδα, την Πορτογαλία και την Ισπανία. Η ομάδα της Ισπανίας, ειδικότερα, επέδειξε μια μοναδική προσέγγιση στις τεχνικές αξιολόγησης των μαθητών, αποκλίνοντας από τις πιο συμβατικές μεθόδους που παρατηρήθηκαν στις άλλες χώρες.

Έμπειροι εκπαιδευτικοί της ομάδας πειραματισμού: Υπήρξε αξιοσημείωτος ενθουσιασμός και διάθεση για καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας και ενσωμάτωση της τεχνολογίας, σε αντίθεση με τους συναδέλφους τους στις ομάδες ελέγχου. Οι εν λόγω εκπαιδευτικοί επέδειξαν βελτιωμένη ικανότητα προσαρμογής στις παιδαγωγικές προσεγγίσεις, ιδίως όσον αφορά την εμπλοκή μαθητών με διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες. Στην Ελλάδα και την Πορτογαλία, οι εκπαιδευτικοί αυτοί ήταν ιδιαίτερα αποτελεσματικοί στην εφαρμογή στρατηγικών συνεργατικής μάθησης. Οι Σλοβένοι και οι Κροάτες εκπαιδευτικοί διακρίθηκαν για την ενσωμάτωση ψηφιακών εργαλείων στη διδασκαλία τους, μια τάση που εμφανίζεται λιγότερο έντονα στην Ισπανία.

Νέοι εκπαιδευτικοί της ομάδας ελέγχου: Γενικά, οι νέοι εκπαιδευτικοί των ομάδων ελέγχου παρουσίασαν μια τάση προς τις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας, αν και με μεγαλύτερη περιέργεια για νέες προσεγγίσεις σε σύγκριση με τους πιο έμπειρους συναδέλφους τους. Έδειξαν έντονο ενδιαφέρον για ευκαιρίες επαγγελματικής ανάπτυξης, αν και η πραγματική εφαρμογή καινοτόμων στρατηγικών ήταν περιορισμένη. Στην Ισπανία και την Πορτογαλία, αυτοί οι νέοι εκπαιδευτικοί έδειξαν μεγαλύτερο ενθουσιασμό για τις μεθόδους διδασκαλίας με επίκεντρο τους μαθητές, μια τάση που δεν είναι τόσο εμφανής στις άλλες χώρες. Οι νέοι εκπαιδευτικοί από την Κροατία και τη Σλοβενία επέδειξαν μια μοναδική προσέγγιση όσον αφορά τη διαχείριση της τάξης, που τους διαφοροποιεί από τους Έλληνες συναδέλφους τους.

Νέοι εκπαιδευτικοί της ομάδας πειραματισμού: Οι νέοι εκπαιδευτικοί των ομάδων του πειραματισμού εκδήλωσαν αξιοσημείωτη προθυμία να υιοθετήσουν καινοτόμες διδακτικές μεθοδολογίες και τεχνολογικά εργαλεία. Υπήρξε μια σταθερή τάση προς πιο δυναμικές και διαδραστικές στρατηγικές εμπλοκής των μαθητών σε σύγκριση με τους συναδέλφους τους στις ομάδες ελέγχου. Στην Ελλάδα και τη Σλοβενία, οι εκπαιδευτικοί αυτοί παρουσίασαν εξαιρετικές δεξιότητες στην ενσωμάτωση διεπιστημονικών προσεγγίσεων στο πρόγραμμα σπουδών τους. Αντίθετα, οι νέοι εκπαιδευτικοί από την Ισπανία και την Πορτογαλία επικεντρώθηκαν περισσότερο στα εξατομικευμένα σχέδια μάθησης, με αποτέλεσμα να διαφοροποιηθούν από την κροατική ομάδα που έδωσε έμφαση στη συνεργατική μάθηση.

Συνολικά, τα αποτελέσματα από τις δύο χώρες (Πορτογαλία και Ισπανία) επαληθεύουν εν μέρει αυτή την υπόθεση, ενώ τα αντίστοιχα αποτελέσματα από όλες τις άλλες χώρες την επαληθεύουν πλήρως.

Υπόθεση 7: Η έλλειψη πόρων και καθοδήγησης είναι οι λόγοι για τη μη υλοποίηση προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς στα σχολεία

Τα αποτελέσματα από τους έμπειρους εκπαιδευτικούς σε διάφορες χώρες, όπως η Ισπανία, η Πορτογαλία, η Ελλάδα, η Σλοβενία και η Κροατία, επισημαίνουν διάφορους βασικούς παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς. Η διαθεσιμότητα χρόνου και οικονομικών κινήτρων αναδεικνύονται ως κοινός τόπος, γεγονός που υποδηλώνει ότι τα στοιχεία αυτά διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην επιτυχία τέτοιων προγραμμάτων. Οι έμπειροι εκπαιδευτικοί τονίζουν τη σημασία της διάθεσης χρόνου, με την υποστήριξη της διεύθυνσης, ενώ τα δομημένα εργαλεία του προγράμματος αναγνωρίζονται, επίσης, ως σημαντικός παράγοντας σε ορισμένες περιπτώσεις. Οι νέοι εκπαιδευτικοί, ιδιαίτερα εκείνοι που συμμετέχουν στις ομάδες πειραματισμού, τονίζουν την ανάγκη για χρόνο, υποστηρικτικό υλικό και οικονομική υποστήριξη των μεντόρων, ως βασικές προϋποθέσεις. Επιπλέον, ο ρόλος της διεύθυνσης των σχολείων στην υποστήριξη των προγραμμάτων εισαγωγής τονίζεται στη Σλοβενία και την Πορτογαλία.

Οι ομοιότητες και οι διαφορές στα ευρήματα μεταξύ αυτών των ομάδων και χωρών είναι οι ακόλουθες:

- **Έμπειροι εκπαιδευτικοί της ομάδας ελέγχου:** Σε πολλές χώρες, οι έμπειροι εκπαιδευτικοί της ομάδας ελέγχου εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με τον απαιτούμενο χρόνο για τον μεντορισμό, ενώ ανέφεραν και την έλλειψη οικονομικών κινήτρων. Σε ορισμένες χώρες, η έλλειψη πόρων και υποστήριξης από τη διεύθυνση του σχολείου ήταν σημαντικά προβλήματα, ενώ σε άλλες, αυτά είχαν μικρότερη σημασία.
- **Έμπειροι εκπαιδευτικοί της ομάδας πειραματισμού:** Υπήρξε μια γενική τάση αυξημένης αναγνώρισης των χρονικών περιορισμών και των οικονομικών ζητημάτων μετά την παρέμβαση. Η σημασία της υποστήριξης από τη διεύθυνση του σχολείου επισημάνθηκε σταθερά σε όλες τις χώρες. Ο βαθμός στον οποίο η έλλειψη πόρων και υποστηρικτικού υλικού θεωρήθηκε πρόβλημα ποικίλλει σημαντικά μεταξύ των χωρών.
- **Νέοι εκπαιδευτικοί της ομάδας ελέγχου:** Οι νέοι εκπαιδευτικοί ανέφεραν σε όλες τις χώρες τις προκλήσεις που σχετίζονται με τον χρόνο και την ανάγκη για καλύτερη υποστήριξη από τους μέντορες και τη διεύθυνση του σχολείου. Το κατά πόσο τα οικονομικά κίνητρα και η διαθεσιμότητα των πόρων θεωρούνται προβλήματα ποικίλλει από χώρα σε χώρα, ενώ σε ορισμένες χώρες θεωρούνται σημαντικά ζητήματα.
- **Νέοι εκπαιδευτικοί της ομάδας πειραματισμού:** Μετά την παρέμβαση, οι νέοι εκπαιδευτικοί σε όλες τις χώρες ανέφεραν αυξημένη συνειδητοποίηση των προκλήσεων όσον αφορά τη διαχείριση του χρόνου και την ανάγκη για αποτελεσματική ηγεσία και καθοδήγηση με βάση τον θεσμό του μέντορα. Ο βαθμός στον οποίο η έλλειψη υλικών και τα οικονομικά κίνητρα θεωρήθηκαν ως εμπόδια διέφερε, υποδεικνύοντας διαφορετικές εμπειρίες σε διαφορετικά εκπαιδευτικά πλαίσια.

Τόσο οι νέοι όσο και οι έμπειροι εκπαιδευτικοί, ανεξάρτητα από το αν ανήκαν στην ομάδα ελέγχου ή στην πειραματική ομάδα, διαπίστωσαν κοινές προκλήσεις σχετικά με τους χρονικούς περιορισμούς, τα οικονομικά κίνητρα και την ανάγκη υποστήριξης από τη σχολική διεύθυνση. Παρόλα αυτά, ο

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

βαθμός στον οποίο οι προκλήσεις αυτές θεωρούνται καίριες και ο αντίκτυπός τους διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των χωρών. Αυτό υποδηλώνει ότι ενώ υπάρχουν καθολικά ζητήματα που αφορούν στην εισαγωγή στο επάγγελμα και τη μεντορεία των εκπαιδευτικών, οι λύσεις πρέπει να προσαρμοστούν στα συγκεκριμένα πλαίσια και τους πόρους κάθε εκπαιδευτικού συστήματος.

Σε γενικές γραμμές, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η Υπόθεση 7 επαληθεύεται εν μέρει στις πιλοτικές δοκιμές στις περισσότερες χώρες. Στην Ελλάδα και τη Σλοβενία, η υπόθεση επαληθεύεται πλήρως.

Μέρος Β: Ποιοτική αξιολόγηση των πιλοτικών δοκιμών

Αυτό το μέρος της έκθεσης παρουσιάζει τα ευρήματα της ποιοτικής ανάλυσης των επιμέρους εθνικών μελετών με συγκριτικό τρόπο. Αρχικά, η ενότητα 1B περιγράφει το δείγμα των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στις ομάδες εστίασης και στις συνεντεύξεις και, στη συνέχεια, η ενότητα 2B αναλύει τα αποτελέσματα.

Ενότητα 1B: Δείγματα της ποιοτικής αξιολόγησης των πιλοτικών δοκιμών

Ο αριθμός των μεντόρων και των μεντορευόμενων που συμμετείχαν στις συνεντεύξεις και τις ομάδες εστίασης που πραγματοποιήθηκαν για την ποιοτική αξιολόγηση των επιτόπιων δοκιμών σε κάθε χώρα κατανέμονται ως εξής:

- Πορτογαλία: Συμμετείχαν 15 εκπαιδευτικοί. 9 μέντορες και 6 μεντορευόμενοι.
- Ελλάδα: Συμμετείχαν 13 εκπαιδευτικοί. 6 μέντορες και 7 μεντορευόμενοι.
- Σλοβενία: Συμμετείχαν 9 εκπαιδευτικοί. 3 μέντορες και 6 μεντορευόμενοι.
- Κροατία: Συμμετείχαν 8 εκπαιδευτικοί. 5 μέντορες και 3 μεντορευόμενοι.
- Ισπανία: Συμμετείχαν 11 εκπαιδευτικοί. 7 μέντορες και 4 μεντορευόμενοι.

Συνολικά συμμετείχαν 64 εκπαιδευτικοί. 37 μέντορες και 27 μεντορευόμενοι.

Ενότητα 2B: Αποτελέσματα του ποιοτικού μέρους της αξιολόγησης των πιλοτικών δοκιμών

Η ποιοτική ανάλυση δεν απαιτεί την επαλήθευση ή την απόρριψη των υποθέσεων. Ωστόσο, η ποιοτική έρευνα σε πέντε από τις συμμετέχουσες χώρες (Πορτογαλία, Σλοβενία, Ισπανία, Κροατία, Ελλάδα) αποκαλύπτει **κοινούς τύπους (ομοιότητες) και διαφορές** που εμπλουτίζουν την ερμηνεία των αποτελεσμάτων της ανάλυσης.

Υπόθεση 1: Τα επίσημα προγράμματα επιμόρφωσης των μεντόρων για την κατάρτιση των έμπειρων εκπαιδευτικών και των διευθυντών/-ριών των σχολείων συμβάλλουν στην ανάπτυξη αποτελεσματικών και επίσημων προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς

Ομοιότητες:

- **Έμφαση στην επιμόρφωση των μεντόρων:** Όλες οι χώρες τονίζουν τη σημασία των επίσημων προγραμμάτων επιμόρφωσης για τους μέντορες για την ενίσχυση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς.
- **Ο ρόλος των μεντόρων:** Επικρατεί συναίνεση σχετικά με τον κρίσιμο ρόλο των μεντόρων στην υποστήριξη των νέων εκπαιδευτικών, ιδίως όσον αφορά τη διαχείριση των συναισθηματικών και επαγγελματικών προκλήσεων.
- **Ανάγκη για αναλυτικό περιεχόμενο επιμόρφωσης:** Τα προγράμματα επιμόρφωσης έχουν σχεδιαστεί για να καλύπτουν διάφορες πτυχές που είναι απαραίτητες για την αποτελεσματική καθοδήγηση με βάση τον θεσμό του μέντορα.

Διαφορές:

- **Προκλήσεις κατά την υλοποίηση:** Ενώ οι αναλύσεις από χώρες όπως η Ισπανία και η Ελλάδα υπογραμμίζουν την ανάγκη για καλύτερη κατανομή του χρόνου και των πόρων, οι εκπαιδευτικοί στην Κροατία επισημαίνουν το ζήτημα των πολλαπλών μεντορευόμενων ανά μέντορα.
- **Πολιτιστική προσαρμογή:** Η Ελλάδα αναφέρει συγκεκριμένες προκλήσεις για την προσαρμογή του οδηγού ΠΕΕΝΕ στη σχολική κουλτούρα της χώρας, υποδεικνύοντας διαφορές στον τρόπο με τον οποίο το εκπαιδευτικό περιεχόμενο ευθυγραμμίζεται με τα εθνικά εκπαιδευτικά πρότυπα.

Συμπερασματικά, ενώ υπάρχει ενιαία αναγνώριση της σημασίας των προγραμμάτων επιμόρφωσης μεντόρων, η υλοποίηση και η προσαρμογή των προγραμμάτων αυτών ποικίλλουν, καθώς επηρεάζονται από πολιτιστικούς, διαρθρωτικούς παράγοντες και πόρους που ποικίλλουν σε κάθε χώρα.

Υπόθεση 2: Η ευκαιρία που δίνεται στους έμπειρους εκπαιδευτικούς και τους/τις διευθυντές/-ριες των σχολείων να διευρύνουν τις επιλογές σταδιοδρομίας τους και να αναλάβουν ρόλο μέντορα των νέων συναδέλφων τους συμβάλλει στην κινητροδότησή τους και στη διατήρησή τους στο επάγγελμα

Ομοιότητες:

1. **Αμοιβαία οφέλη και ενισχυμένα κίνητρα:** Σε όλες σχεδόν τις χώρες, οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν τον μεντορισμό ως αμοιβαία επωφελή, ενισχύοντας την κινητροδότηση μεταξύ των εκπαιδευτικών. Τόσο οι μέντορες όσο και οι μεντορευόμενοι «κερδίζουν» από αυτή την αλληλεπίδραση, βελτιώνοντας τα επίπεδα της επαγγελματικής τους ικανοποίησης και της ποιότητας της διδασκαλίας τους.
2. **Ανάγκη αναγνώρισης και υποστήριξης:** Η Ισπανία τονίζει την ανάγκη για κατάλληλη αναγνώριση, κίνητρα, πιστοποίηση και δομημένη υποστήριξη των μεντόρων.
3. **Επαγγελματική ανάπτυξη και ποιότητα διδασκαλίας:** Οι συμμετέχοντες σε ορισμένες χώρες παρατηρούν ότι ο μεντορισμός συμβάλλει στην επαγγελματική ανάπτυξη των νέων εκπαιδευτικών και ενισχύει την ποιότητα της διδασκαλίας. Έμφαση δίνεται στην καλλιέργεια πρακτικών δεξιοτήτων, στη δημιουργία σχέσεων συνεργασίας και στην παροχή δομημένων προγραμμάτων, όπως το πρόγραμμα LOOP της Κροατίας.

Διαφορές:

1. **Ανάπτυξη σταδιοδρομίας και κίνητρα:** Οι περισσότεροι συμμετέχοντες τόνισαν την ανάγκη για κινητροδότηση των μεντόρων, σε αντίθεση με τη Σλοβενία, όπου η μεντορεία δεν συνδέεται απαραίτητα με την εξέλιξη της σταδιοδρομίας.
2. **Κατανόηση της δομής του μεντορισμού:** Σε αντίθεση με άλλους συμμετέχοντες στις περισσότερες χώρες, οι εκπαιδευτικοί στην Κροατία εκτίμησαν την άτυπη δομή και την πρακτική εστίαση.

Συνοπτικά, όλες οι χώρες αναγνωρίζουν τον θετικό αντίκτυπο του μεντορισμού στην κινητροδότηση των έμπειρων εκπαιδευτικών. Ωστόσο, σημειώθηκαν και προκλήσεις, όπως η απουσία ευκαιριών διαφοροποίησης της σταδιοδρομίας, η ανάγκη για κατάλληλη αναγνώριση και ανάλογη αμοιβή και οι διαφορετικές αντιλήψεις για τον αντίκτυπο του ρόλου του μεντορισμού στην εξέλιξη της σταδιοδρομίας. Παρά τις κοινές αυτές τάσεις, θα πρέπει να αναγνωριστεί ότι κάθε χώρα παρουσιάζει μοναδικές προοπτικές και προσεγγίσεις για την ενσωμάτωση του μεντορισμού στο εκπαιδευτικό της σύστημα.

Υπόθεση 3: Τα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που αναπτύσσονται από έμπειρους συναδέλφους τους και βασίζονται σε δραστηριότητες καθοδήγησης με βάση τον θεσμό του μέντορα, υποστηρίζουν την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών που ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους και συμβάλλουν στη διατήρησή τους στο επάγγελμα

Ομοιότητες:

- **Έμφαση στην επαγγελματική ανάπτυξη για τους νέους εκπαιδευτικούς:** Η Σλοβενία, η Ισπανία και η Ελλάδα επικεντρώνονται στον μεντορισμό για την υποστήριξη των νέων εκπαιδευτικών, ιδίως κατά την επαγγελματική ανάπτυξη, τον προσανατολισμό και την αντιμετώπιση των προκλήσεων.
- **Πρακτικές δεξιότητες και εφαρμογή:** Το πρόγραμμα LOOP της Κροατίας εστιάζει στις πρακτικές δεξιότητες με έμφαση στη συνεργασία γονέων-εκπαιδευτικών.
- **Αλληλεπίδραση και υποστήριξη μεντόρων:** Στην Ισπανία και στην Ελλάδα τονίζεται η σημασία της αλληλεπίδρασης με τους μέντορες για την αντιμετώπιση των καθημερινών επαγγελματικών προκλήσεων, την ανταλλαγή ιδεών και για τον χειρισμό συγκεκριμένων πεδίων, όπως η διαχείριση της τάξης και η χρήση των ΤΠΕ.

Διαφορές:

- **Εστίαση και δομή των προγραμμάτων:** Το πρόγραμμα της Κροατίας ξεχωρίζει για την έμφαση που δίνει στις πρακτικές δεξιότητες και τη συνεργασία γονέων-εκπαιδευτικών. Αυτή είναι μια

ενδιαφέρουσα διαφορά σε σύγκριση με άλλα προγράμματα, που δείχνουν διαφορετικά σημεία εστίασης (για παράδειγμα το πρόγραμμα της Πορτογαλίας υπογραμμίζει την ευελιξία και την αυτονομία).

- **Συγκεκριμένοι τομείς έμφασης:** Το πρόγραμμα ΠΕΕΝΕ της Ελλάδας επικεντρώνεται στη διαχείριση της τάξης και την εφαρμογή των ΤΠΕ, κάτι που διαφέρει από άλλες χώρες, που εστιάζουν σε διαφορετικούς τομείς προτεραιότητας στις προσεγγίσεις μεντορισμού.

Ενώ κάθε χώρα προσεγγίζει την εισαγωγή των νέων εκπαιδευτικών στο επάγγελμα και την καθοδήγησή τους με βάση τον θεσμό του μέντορα με τρόπο μοναδικό, το κυρίαρχο μοτίβο σε όλες τις χώρες είναι η ισχυρή έμφαση που δίνεται στον μεντορισμό ως βασικό εργαλείο για την επαγγελματική ανάπτυξη και την πρακτική ενίσχυση των δεξιοτήτων των νέων εκπαιδευτικών. Αυτή η σύνθεση προσφέρει πληροφορίες σχετικά με τις κοινές αξίες και τις διακριτές μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται στην εισαγωγή στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς σε αυτές τις χώρες.

Υπόθεση 4: Τα επίσημα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που εφαρμόζονται σε σχολικό επίπεδο, συμβάλλουν στην κοινωνική και πολιτιστική ένταξη και ανάπτυξη των νέων εκπαιδευτικών

Ομοιότητες

- **Έμφαση σε συγκεκριμένες προσεγγίσεις:** Η Σλοβενία και η Ισπανία δίνουν έμφαση σε μοναδικές πτυχές της πρακτικής μεντορισμού τους, π.χ. τεχνολογική ενοποίηση, δομημένες προσεγγίσεις και δημιουργικότητα, αντίστοιχα.
- **Συμμετοχή της κοινότητας:** Τόσο η Κροατία όσο και η Ελλάδα δίνουν σημασία στην επέκταση του μεντορισμού πέρα από τα επίσημα πλαίσια, με τη συμμετοχή κοινοτήτων στην Κροατία και την εστίαση στις προσωπικές επαφές στην Ελλάδα.
- **Εστίαση στην επαγγελματική ανάπτυξη:** Η Πορτογαλία δίνει έμφαση στην ανάπτυξη των μεντόρων.

Διαφορές:

- **Επίσημες έναντι άτυπων προσεγγίσεων:** Οι πρακτικές μεντορισμού της Ισπανίας είναι δομημένες και επίσημες, σε αντίθεση με την πιο άτυπη προσέγγιση της Ελλάδας, που βασίζεται κατά πολύ σε προσωπικές σχέσεις.
- **Επικέντρωση στην εκπαίδευση:** Η επικέντρωση της Σλοβενίας στην ενσωμάτωση της τεχνολογίας στον μεντορισμό έρχεται σε αντίθεση με την προσέγγιση της Κροατίας όπου εμπλέκεται η κοινότητα, υπογραμμίζοντας τις διαφορετικές προτεραιότητες στα μοντέλα μεντορισμού.

Συνοπτικά, ενώ υπάρχουν κοινοί τόποι, όπως η σημασία του μεντορισμού σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα σε αυτές τις χώρες, κάθε εκπαιδευτικό περιβάλλον παρουσιάζει μοναδικά χαρακτηριστικά σε σχέση με τον μεντορισμό. Η Σλοβενία δίνει έμφαση στην τεχνολογία και την καινοτομία, αντίστοιχα, ενώ η Ισπανία και η Πορτογαλία επικεντρώνονται στη δομή και την επιμόρφωση των μεντόρων. Αντίθετα, η Ελλάδα και η Κροατία δείχνουν προτίμηση στις άτυπες, βασισμένες στις σχέσεις και τις κοινότητες πρακτικές.

Υπόθεση 5. Τα δομημένα προγράμματα μεντορισμού, που προσαρμόζονται στο εκάστοτε πλαίσιο, ενισχύουν το ενδιαφέρον και την πρόοδο των συμμετεχόντων

Ομοιότητες:

- **Έμφαση στην επαγγελματική ανάπτυξη:** Σε όλες τις χώρες αναγνωρίζεται η σημασία της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών.
- **Υποστήριξη και συνεργασία μεταξύ ομοτίμων:** Υπάρχει μια κοινή τάση αξιοποίησης των έμπειρων εκπαιδευτικών για την καθοδήγηση των νέων εκπαιδευτικών.

Διαφορές:

- **Προσέγγιση και επικέντρωση:** Κάθε χώρα δίνει έμφαση σε διαφορετικούς τομείς, όπως η εξατομίκευση στην Πορτογαλία και η συνεργασία μεταξύ ομοτίμων, αλλά και οι καινοτομίες και η ενσωμάτωση της τεχνολογίας στην Ιταλία.
- **Δομή και μεθοδολογία:** Οι μέθοδοι ποικίλλουν σημαντικά, από τις δομημένες συνεδρίες στη Σλοβενία έως την πρακτική προσέγγιση στην Κροατία.

Αυτή η συγκριτική ανάλυση φανερώνει την ύπαρξη διαφορετικών αλλά παράλληλα συμπληρωματικών προσεγγίσεων για τη μεντορεία στην εκπαίδευση σε αυτές τις ευρωπαϊκές χώρες, κάθε μία από τις οποίες είναι προσαρμοσμένη στο μοναδικό εκπαιδευτικό πλαίσιο και τις ανάγκες κάθε χώρας.

Υπόθεση 6. Η επιμόρφωση των μεντόρων ευνοεί την υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς

Ομοιότητες:

- **Συνδυασμός θεωρίας και πρακτικής:** Στην Πορτογαλία, την Ελλάδα και την Ιταλία δίνεται έμφαση σε έναν συνδυασμό θεωρητικών και πρακτικών στοιχείων στις προσεγγίσεις μεντορισμού και επιμόρφωσης, με στόχο μια ολοκληρωμένη εκπαιδευτική εμπειρία.

- **Εστίαση στην πρακτική εμπειρία:** Η Πορτογαλία, η Ισπανία και η Κροατία δίνουν προτεραιότητα στην πρακτική εμπειρία στις προσεγγίσεις μεντορισμού τους, εστιάζοντας στην εφαρμογή σε πραγματικές συνθήκες και σε δομημένες μεθοδολογίες.
- **Προκλήσεις ενσωμάτωσης και συνοχής:** Στην Ελλάδα, τη Σλοβενία και την Ισπανία αντιμετωπίζονται προκλήσεις όσον αφορά την ενσωμάτωση των διαφορετικών εκπαιδευτικών υποβάθρων, τη διασφάλιση συνεπούς επιπέδου ποιότητας και την ενσωμάτωση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς με την επιμόρφωση των μεντόρων.

Διαφορές:

- **Προσέγγιση μεντορισμού:** Η συνεργατική και προσανατολισμένη προς την κοινότητα προσέγγιση της Σλοβενίας έρχεται σε αντίθεση με τη δομημένη και με σαφείς στόχους προσέγγιση της Κροατίας, αντανακλώντας τις διαφορετικές προτεραιότητες στον τύπο μεντορισμού.
- **Εστίαση στην εκπαίδευση:** Η Ισπανία δείχνει να προτιμά μια ευέλικτη προσέγγιση με δυνατότητα προσαρμογής σε διάφορα πλαίσια, παρουσιάζοντας διαφορές στις μεθόδους επιμόρφωσης και την προσαρμοστικότητα.

Η σύγκριση αυτή αποκαλύπτει ότι μολονότι υπάρχουν καθολικά ζητήματα που αφορούν τον μεντορισμό σε όλες αυτές τις ευρωπαϊκές χώρες, κάθε χώρα προσαρμόζει την προσέγγισή της ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στις συγκεκριμένες εκπαιδευτικές ανάγκες και πολιτισμικές ιδιαιτερότητές της.

Υπόθεση 7: Η έλλειψη πόρων και καθοδήγησης είναι οι λόγοι για τη μη υλοποίηση προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς στα σχολεία

Ομοιότητες:

- **Έλλειψη πόρων:** Στις περισσότερες χώρες (Ελλάδα, Ισπανία, Πορτογαλία) παρατηρούνται προκλήσεις όσον αφορά τον διαθέσιμο χρόνο και τους πόρους για την αποτελεσματική υλοποίηση της καθοδήγησης με βάση τον θεσμό του μέντορα.
- **Έλλειψη δομημένης προσέγγισης/καθοδήγησης:** Σε ορισμένες χώρες, η σχετική έλλειψη μιας άρτια δομημένης καθοδήγησης ενδέχεται να αποτελέσει εμπόδιο στην υλοποίηση.

Διαφορές:

- **Διαφορετικοί τομείς εστίασης:** Τα διαφορετικά σημεία βαρύτητας, όπως η καινοτομία στις μεθόδους διδασκαλίας στην Ιταλία ή η πρακτική εμπειρία στην τάξη στην Ισπανία, δείχνουν ότι και άλλοι παράγοντες πέρα από τους περιορισμούς των πόρων και της καθοδήγησης

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

μπορεί να παίζουν ρόλο στην υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς.

Τα ευρήματα αυτά υποδηλώνουν ότι, πράγματι, οι περιορισμοί πόρων και η έλλειψη καλά δομημένης καθοδήγησης ενδέχεται να σταθούν εμπόδια στην υλοποίηση αποτελεσματικών προγραμμάτων μεντορισμού ή εισαγωγής στο επάγγελμα σε πολλές χώρες.

Μέρος Γ: Η υλοποίηση των πιλοτικών δοκιμών στην Ιταλία

Η διαδικασία των πιλοτικών δοκιμών στην Ιταλία

Η ανάλυση της περίπτωσης της Ιταλίας ακολουθεί διαφορετική μέθοδο από ό,τι στις άλλες χώρες. Αυτή η αλλαγή στη μεθοδολογία που υιοθετήθηκε από την ομάδα της Ιταλίας υπαγορεύτηκε από δύο λόγους. Ο πρώτος λόγος σχετίζεται με τη θεσμική αντιμετώπιση της εισαγωγής στο επάγγελμα των νέων εκπαιδευτικών στη χώρα αυτή. Σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, απαιτείται επίσημη διαδικασία εισαγωγής στο επάγγελμα (η οποία περιλαμβάνει εκπαίδευση διάρκειας 50 ωρών και τελικές εξετάσεις). Το πρόγραμμα εισαγωγής του LOOP συνέπιπτε με αυτήν τη διαδικασία, απαιτώντας πρόσθετες ώρες κατάρτισης, με αποτέλεσμα να αποθαρρύνεται η συμμετοχή των εκπαιδευτικών λόγω του πρόσθετου φόρτου εργασίας και της αδυναμίας εναρμόνισης με το σχολικό πρόγραμμα. Επιπλέον, μια κυβερνητική αλλαγή που συνέβη κατά τη διάρκεια της περιόδου υλοποίησης διατάραξε την προοπτική της κυβερνητικής υποστήριξης, περιπλέκοντας σημαντικά την υλοποίηση του προγράμματος. Οι προσπάθειες της ιταλικής ομάδας να προσελκύσει διευθυντές/-ριες σχολείων στην Απουλία κατέληξαν σε περιορισμένη εκδήλωση ενδιαφέροντος, καθώς μόνο 13 εκπαιδευτικοί δήλωσαν συμμετοχή.

Έτσι, η ιταλική ομάδα επέκτεινε την προσπάθειά της σε εθνική κλίμακα, σε συνεργασία με το INDIRE. Η συνεργασία αυτή, σε συνδυασμό με τη συνδρομή ορισμένων φορέων USR (Ufficio Scolastico Regionale - Υπουργείο Παιδείας) είχε ως αποτέλεσμα μια διαδικτυακή εισαγωγική εκδήλωση που προσέλκυσε περισσότερους από 800 εκπαιδευτικούς και έναν κύκλο μαθημάτων στην πλατφόρμα S.O.F.I.A.. Ο κύκλος μαθημάτων περιλάμβανε μια πλήρως διαδικτυακή, ασύγχρονη μορφή αυτοδιδασκαλίας, συνοδευόμενη από συνεχή υποστήριξη από την ομάδα του LUM. Αποτελούνταν από 28 υποχρεωτικές εργασίες, μετατρέποντας τη θεωρητική μάθηση σε πρακτικές διαδικτυακές ασκήσεις, των οποίων η επιτυχής ολοκλήρωση οδηγεί στην απόκτηση πιστοποίησης. Στη συνέχεια, οι υποθέσεις του προγράμματος LOOP εξετάστηκαν μέσω επιτόπιων δοκιμών, με διαχωρισμό των συμμετεχόντων σε μια ομάδα ελέγχου και μια ομάδα πειραματισμού (βλ. την εθνική έκθεση της Ιταλίας για περισσότερες λεπτομέρειες). Η ομάδα πειραματισμού συμμετείχε σε ένα πρόγραμμα κατάρτισης διάρκειας 15 ωρών στο πλαίσιο του Προγράμματος επιμόρφωσης μεντόρων (ΠΕΜ). Αντιθέτως, στην ομάδα ελέγχου δόθηκε μόνο μια επισκόπηση του ΠΕΜ και του προγράμματος εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς (ΠΕΕΝΕ), μαζί με το εγχειρίδιο του ΠΕΜ. Επιπλέον, η ομάδα πειραματισμού λάμβανε συστηματική υποστήριξη καθ' όλη τη διάρκεια των δοκιμών, με τακτική επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και άμεση αλληλεπίδραση με την ομάδα συντονισμού.

Ποσοτική αξιολόγηση των πιλοτικών δοκιμών

Η ποσοτική αξιολόγηση των πιλοτικών δοκιμών περιλάμβανε συνολικά 149 **έμπειρους εκπαιδευτικούς**, στρατηγικά χωρισμένους σε δύο ομάδες:

- 67 στην ομάδα πειραματισμού
- 82 στην ομάδα ελέγχου.

Αξίζει να σημειωθεί η διαφορά στα ποσοστά ανταπόκρισης μεταξύ των ερωτηματολογίων πριν και μετά την παρέμβαση μεταξύ των δύο ομάδων. Η ομάδα πειραματισμού παρουσίασε εξαιρετικό ποσοστό ανταπόκρισης 100%, παρέχοντας ένα πλήρες σύνολο δεδομένων. Ωστόσο, η ομάδα ελέγχου

είχε σημαντικά χαμηλότερο ποσοστό ανταπόκρισης, που αντιστοιχεί στο 53%. Συνολικά, 111 έμπειροι εκπαιδευτικοί απάντησαν στα ερωτηματολόγια: 44 από τους οποίους διατέθηκαν στην ομάδα ελέγχου και 67 στην ομάδα πειραματισμού. Η ομάδα ελέγχου αποτελείται κυρίως από γυναίκες, που διδάσκουν σε γενικά σχολεία σε αστικές περιοχές και διαθέτουν σημαντική προϋπηρεσία. Ανάλογο είναι και το προφίλ της ομάδας πειραματισμού.

Η ανάλυση των δεδομένων οδήγησε στα ακόλουθα συμπεράσματα ανά παραδοχή:

- **Εικόνα των επίσημων προγραμμάτων επιμόρφωσης (Υπόθεση 1):** Οι έμπειροι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν θετικά τα επίσημα προγράμματα επιμόρφωσης, γεγονός που υποδηλώνει την ευρεία αποδοχή και αναγνώριση της αξίας τους στο πλαίσιο ανάπτυξης της σταδιοδρομίας των εκπαιδευτικών.
- **Η μεντορεία ως παράγοντας κινητροδότησης για τη σταδιοδρομία (Υπόθεση 2):** Το σταθερό ενδιαφέρον για τον ρόλο του μέντορα, ο οποίος θεωρείται μια βιώσιμη εναλλακτική λύση σταδιοδρομίας, επιβεβαιώνει τον αντίκτυπο του στην κινητροδότηση και τις δυνατότητες διαφοροποίησης της σταδιοδρομίας των εκπαιδευτικών.
- **Ο ρόλος του μεντορισμού στην επαγγελματική ανάπτυξη (Υπόθεση 3):** Ο μεντορισμός είναι ζωτικής σημασίας για την υποστήριξη της επαγγελματικής ανάπτυξης των αρχάριων εκπαιδευτικών, συμβάλλοντας σημαντικά στη διατήρησή τους στο επάγγελμα και την ανάπτυξη της αίσθησης του ανήκειν.
- **Αντίκτυπος των δομημένων, προσαρμοσμένων στο πλαίσιο προγραμμάτων μεντορισμού (Υποθέσεις 5 και 6):** Η έκθεση υπογραμμίζει τα θετικά αποτελέσματα των δομημένων προγραμμάτων μεντορισμού που είναι βασισμένα στις ανάγκες του εκάστοτε πλαισίου, ενισχύοντας τους επαγγελματικούς ρόλους και την επιτυχία των συμμετεχόντων.
- **Κατανομή πόρων και καθοδήγηση (Υπόθεση 7):** Αναγνωρίζοντας τις προκλήσεις όσον αφορά την κατανομή των πόρων και την καθοδήγηση, η έκθεση υποστηρίζει εν μέρει την παραδοχή, επισημαίνοντας τις τρέχουσες εξελίξεις για την υπέρβαση αυτών των εμποδίων.

Ποιοτική αξιολόγηση των πιλοτικών δοκιμών

Η ποιοτική ανάλυση των πιλοτικών δοκιμών που πραγματοποιήθηκαν στην Ιταλία βασίστηκε σε μια ομάδα εστίασης. Οι συμμετέχοντες σε αυτήν την ομάδα εστίασης ήταν 8 μέντορες.

Η ομάδα εστίασης οργανώθηκε στις 30 Νοεμβρίου 2023 και περιλάμβανε οχτώ εκπαιδευτικούς από την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με διδακτική προϋπηρεσία από 15 έως και πάνω από 35 έτη. Πολλοί συμμετέχοντες είχαν επίσης σημαντικό ρόλο στον μεντορισμό και τη διδασκαλία, με προϋπηρεσία που κυμαινόταν από πρόσφατη έως και πάνω από 15 έτη. Αυτός ο συνδυασμός εκπαιδευτικών, με ποικίλα υπόβαθρα και επίπεδα διδασκαλίας, παρείχε ολοκληρωμένα στοιχεία σχετικά με τις διάφορες εκπαιδευτικές πρακτικές και προκλήσεις. Η διαδικτυακή συνεδρία διήρκεσε 1 ώρα και 24 λεπτά, με δομημένες συζητήσεις και ερωτήσεις που επικεντρώθηκαν στις μεθόδους διδασκαλίας, τις προκλήσεις στην εκπαίδευση και τον αντίκτυπο του μεντορισμού και της κατάρτισης στους νέους εκπαιδευτικούς.

Συνολικά, τα ποιοτικά δεδομένα υπογραμμίζουν την αναγκαιότητα επιμόρφωσης των μεντόρων που να είναι προσαρμόσιμη, ολοκληρωμένη και σύμφωνη με το εκάστοτε πλαίσιο. Επιπλέον, στις συζητήσεις επισημάνθηκε η ανάγκη για επαγγελματικά και οικονομικά κίνητρα. Οι συμμετέχοντες

τόνισαν, επίσης, τον ρόλο της αναστοχαστικής πρακτικής και της πρακτικής εφαρμογής. Η σημασία του έτους υπηρεσίας ως δόκιμων εκπαιδευτικών, σε συνδυασμό με την επιπλέον υποστήριξη εντός του σχολείου, τόνιστηκαν, επίσης, ως σημαντικοί παράγοντες ενός αποτελεσματικού προγράμματος εισαγωγής.

Παρακάτω παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ποιοτικής αξιολόγησης της επιτόπιας δοκιμής ανά παραδοχή στην Ιταλία:

Υπόθεση 1: Τα επίσημα προγράμματα επιμόρφωσης των μεντόρων για την κατάρτιση των έμπειρων εκπαιδευτικών και των διευθυντών/-ριών των σχολείων συμβάλλουν στην ανάπτυξη αποτελεσματικών και επίσημων προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς

Κατά τη συζήτηση αναδείχθηκε η σημασία της επιμόρφωσης των μεντόρων ώστε να αποσαφηνιστούν οι ρόλοι και οι αρμοδιότητές τους. Τονίστηκε ότι αυτή η επιμόρφωση είναι σημαντική για να επιτρέψει στους έμπειρους εκπαιδευτικούς να διασφαλίσουν ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον για τους νέους εκπαιδευτικούς, ώστε να μπορέσουν να τους βοηθήσουν να διαχειριστούν τις διάφορες συναισθηματικές και επαγγελματικές προκλήσεις που θα αντιμετωπίσουν στην αρχή της σταδιοδρομίας τους.

Το περιεχόμενο του προγράμματος επιμόρφωσης των μεντόρων θεωρήθηκε μια ενοποιός δύναμη, απαραίτητη για την επιτυχή ένταξη των νέων εκπαιδευτικών στο εκπαιδευτικό σύστημα. Ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας του προγράμματος επικροτήθηκε, καθώς φάνηκε ότι κάλυπτε όλους τους πιθανούς τομείς που απαιτούνται για την αποτελεσματική καθοδήγηση με βάση τον θεσμό του μέντορα, γεγονός που υποδηλώνει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της διδακτέας ύλης του προγράμματος επιμόρφωσης.

Σταθερά αναφέρθηκε η ανάγκη προσαρμογής της επιμόρφωσης των μεντόρων στις ιδιαίτερες ανάγκες και τα χαρακτηριστικά κάθε σχολείου. Παρότι αναγνωρίστηκε η σημασία της επίσημης επιμόρφωσης, διαπιστώθηκε ομοφωνία ως προς το ότι τα εν λόγω προγράμματα επιμόρφωσης θα πρέπει να είναι αρκετά ευέλικτα, ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται στις μοναδικές προκλήσεις και τα διαφορετικά περιβάλλοντα των σχολείων.

Η αναγνώριση των μεντόρων, τόσο από επαγγελματική όσο και από οικονομική άποψη, τέθηκε ως κρίσιμο ζήτημα. Οι μέντορες συμβάλλουν σημαντικά στο εκπαιδευτικό σύστημα και το έργο τους θα πρέπει να αναγνωρίζεται ως τέτοιο. Οι συμμετέχοντες ζήτησαν μια συστημική αναγνώριση που να υπερβαίνει την απλή αναγνώριση, μιλώντας για συγκεκριμένες ανταμοιβές και κίνητρα.

Η συζήτηση επεκτάθηκε, επίσης, στις προκλήσεις του μεντορισμού, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης να ασκούν οι μέντορες την πρακτική του αναστοχασμού, για να αποκτήσουν βαθύτερη επίγνωση του ύφους και της προσέγγισης που θα έχουν ως μέντορες. Προτάθηκε η επιμόρφωση να προσφέρει νέα εργαλεία και γνώσεις, ενθαρρύνοντας τους μέντορες να εμπλέκονται με πιο συνειδητό και ενημερωμένο τρόπο με τους μεντορευόμενούς τους.

Η ομάδα υπογράμμισε την ανάγκη επένδυσης στο ρόλο του μέντορα, επισημαίνοντας ότι η ιδιότητα του μέντορα πρέπει να προσδιορίζεται καλύτερα, να διασφαλίζεται και να χαιρεί μεγαλύτερης εκτίμησης στο εκπαιδευτικό σύστημα. Τέτοιες επενδύσεις είναι μεταξύ άλλων η παροχή επαρκούς επιμόρφωσης, πόρων και αναγνώρισης για τους μέντορες, διασφαλίζοντας ότι θα υποστηρίζονται στους ρόλους τους και θα μπορούν να αποδίδουν τα μέγιστα των ικανοτήτων τους.

Υπόθεση 2: Η ευκαιρία που δίνεται στους έμπειρους εκπαιδευτικούς και τους/τις διευθυντές/-ριες των σχολείων να διευρύνουν τις επιλογές σταδιοδρομίας τους και να αναλάβουν ρόλο μέντορα των νέων συναδέλφων τους συμβάλλει στην κινητροδότησή τους και στη διατήρησή τους στο επάγγελμα

Η συζήτηση στην ομάδα εστίασης ανέδειξε τις ευκαιρίες για τους έμπειρους εκπαιδευτικούς και τους/τις διευθυντές/-ριες σχολείων να διαφοροποιήσουν τις επιλογές σταδιοδρομίας τους αναλαμβάνοντας ρόλο μέντορα. Από τη συζήτηση διαφάνηκε ότι η παροχή τέτοιων ευκαιριών θεωρείται σημαντικό όφελος, το οποίο θα μπορούσε δυνητικά να συμβάλει στην κινητροδότηση και τη διατήρηση αυτών των έμπειρων επαγγελματιών στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Καταρχάς, οι συμμετέχοντες δηλώνουν ότι η έλλειψη διαφοροποίησης της επαγγελματικής σταδιοδρομίας στην Ιταλία αποτελεί μείζον θέμα. Από τη συζήτηση προέκυψε συναίνεση ως προς την αναγκαιότητα ύπαρξης οικονομικών κινήτρων ή τουλάχιστον ενός επαγγελματικού χαρακτηρισμού που θα ωφελήσει τους έμπειρους εκπαιδευτικούς που είναι διατεθειμένοι να ξεκινήσουν την πορεία τους ως μέντορες.

Υπήρξε συμφωνία σχετικά με τη σημασία των διαφοροποιημένων επιλογών σταδιοδρομίας, ιδίως για όσους έχουν αφιερώσει πολλά χρόνια στη διδασκαλία, σε επισφαλές καθεστώς ή σε μεταβατική βάση. Οι συμμετέχοντες υποστηρίζουν ότι με αυτόν τον τρόπο θα μπορούσε να υπάρξει μια κίνηση προς την πειραματική δράση σε επίπεδο πολιτικής με βάση πολιτικές συμβουλές και συγκεκριμένες κανονιστικές πράξεις που θα ευθυγραμμίζονται με τα συλλεχθέντα δεδομένα.

Υπόθεση 3: Τα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που αναπτύσσονται από έμπειρους συναδέλφους τους και βασίζονται σε δραστηριότητες καθοδήγησης με βάση τον θεσμό του μέντορα, υποστηρίζουν την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών που ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους και συμβάλλουν στη διατήρησή τους στο επάγγελμα

Σε γενικές γραμμές, οι συλλογικές παρατηρήσεις υπέδειξαν την ανάγκη συνεχούς βελτίωσης των προγραμμάτων επιμόρφωσης των μεντόρων για την αντιμετώπιση των μεταβαλλόμενων προκλήσεων και την αποτελεσματικότερη αλληλεπίδραση μεταξύ μεντόρων και μεντορευόμενων.

Οι συμμετέχοντες εξέτασαν το κατά πόσο ένα πρόγραμμα εισαγωγής στο επάγγελμα με βάση τον μεντορισμό υποστηρίζει την επαγγελματική ανάπτυξη των αρχάριων εκπαιδευτικών και τη διατήρησή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα. Το ιταλικό ρυθμιστικό πλαίσιο, το οποίο προβλέπει ένα έτος υπηρεσίας ως δόκιμων εκπαιδευτικών για τους νεοεισερχόμενους, εξετάστηκε διεξοδικά για να προσδιοριστεί η αποτελεσματικότητά του στην εισαγωγή των νέων εκπαιδευτικών στο επάγγελμα. Υπήρξε συμφωνία ως προς το ότι μια τέτοια δομημένη καθοδήγηση με βάση τον θεσμό του μέντορα θα μπορούσε πράγματι να ενισχύσει την επαγγελματική ανάπτυξη των αρχαρίων εκπαιδευτικών και να τονώσει την αφοσίωσή τους στο επάγγελμα.

Η ομάδα συζήτησε τον κρίσιμο ρόλο του μεντορισμού για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι νέοι εκπαιδευτικοί κατά την υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής τους στο επάγγελμα. Διερευνήθηκαν δράσεις που θα μπορούσαν να αναληφθούν για τη βελτίωση του προγράμματος επιμόρφωσης για τους μέντορες, το οποίο με τη σειρά του θα ενισχύσει την ποιότητα των αλληλεπιδράσεων και της υποστήριξης που παρέχεται στους νεοεισερχόμενους.

Μία από τις προκλήσεις που εντοπίστηκαν ήταν οι προϋπάρχουσες στάσεις και συμπεριφορές των εκπαιδευτικών, οι οποίοι μπορεί να έχουν ήδη αρκετά χρόνια διδακτικής προϋπηρεσίας πριν από την επίσημη εισαγωγή τους στο επάγγελμα. Αυτό το σενάριο καθιστά αναγκαία την πρόβλεψη μιας δραστηριότητας μεντορισμού, που να είναι τόσο επίσημη όσο και άτυπη, καθώς οι «βετεράνοι» εκπαιδευτικοί συχνά αναζητούν συμβουλές από νεότερους συναδέλφους τους. Ο μεντορισμός δυσχεραίνεται αν οι συμμετέχοντες δεν είναι ανοιχτοί στον αυτοαναστοχασμό και τη βελτίωση.

Οι ομαδικές δραστηριότητες και οι κατ' ιδίαν συνεδρίες επισημάνθηκαν ως εξαιρετικά επωφελείς συνιστώσες του κύκλου μαθημάτων, ευνοώντας την επικοινωνία και προωθώντας τις πρακτικές δεξιότητες που είναι απαραίτητες σε ένα περιβάλλον τάξης. Αυτές οι δραστηριότητες θεωρήθηκαν επωφελείς όχι μόνο για την επαγγελματική ανάπτυξη των ίδιων των μεντόρων αλλά και για τους μεντορευόμενους που έτσι θα λαμβάνουν πιο αποτελεσματική καθοδήγηση.

Υπόθεση 4: Τα επίσημα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, που εφαρμόζονται σε σχολικό επίπεδο, συμβάλλουν στην κοινωνική και πολιτιστική ένταξη και ανάπτυξη των νέων εκπαιδευτικών

Το ρυθμιστικό πλαίσιο της Ιταλίας, το οποίο ορίζει ένα έτος υπηρεσίας ως δόκιμων εκπαιδευτικών για τους νεοεισερχόμενους, θεωρήθηκε μια δυναμικά αποτελεσματική πρακτική κατά την είσοδο στο επάγγελμα.

Η συζήτηση, επίσης, έθιξε τις ιδιαιτερότητές αυτών των προγραμμάτων εισαγωγής, γεγονός που υποδηλώνει ότι μερικές φορές η δοκιμαστική υπηρεσία θα μπορούσε να είναι πιο επωφελής αν πραγματοποιείται σε διαφορετικό ή άγνωστο σχολικό πλαίσιο. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να ενθαρρύνει μια διεπιστημονική προσέγγιση και ενδεχομένως να αποκλείσει τυχόν δυσάρεστες καταστάσεις που θα μπορούσαν να προκύψουν σε ένα οικείο σχολείο πλαίσιο.

Περαιτέρω, η συζήτηση επεκτάθηκε στην προοπτική του ότι η διαχείριση ευαίσθητων δεδομένων και ο μεντορισμός για συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο ενδέχεται να απαιτούν πολλαπλά στοιχεία, αντανακλώντας την πολυπλοκότητα και την πολύπλευρη φύση του ρόλου ενός εκπαιδευτικού σε ένα σχολικό πλαίσιο.

Με άλλα λόγια, οι συμμετέχοντες στην ομάδα εστίασης αναγνώρισαν την αξία των επίσημων προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για την προώθηση της κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης των νέων εκπαιδευτικών. Σημειώθηκε ότι ενώ το ρυθμιστικό πλαίσιο παρέχει μια βάση, ο πραγματικός αντίκτυπος έγκειται στην ενεργό υποστήριξη και την πολυδιάστατη αλληλεπίδραση στο σχολείο, η οποία βοηθά τους νέους εκπαιδευτικούς να ενσωματωθούν στο κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον του σχολείου. Αυτή η ενσωμάτωση, υποστηριζόμενη από τον μεντορισμό και ένα πολυποίκιλο σύνολο δραστηριοτήτων με βάση το σχολείο, συμβάλλει στη συνολική επαγγελματική ανάπτυξη και ευημερία των νέων εκπαιδευτικών.

Υπόθεση 5: Τα δομημένα προγράμματα μεντορισμού, που προσαρμόζονται στο εκάστοτε πλαίσιο, ενισχύουν το ενδιαφέρον και την πρόοδο των συμμετεχόντων

Στη συζήτηση της ομάδας εστίασης, οι ιδέες που σχετίζονται με τα δομημένα προγράμματα μεντορισμού και την προσαρμογή τους στο πλαίσιο επικεντρώθηκαν στη σημασία της έγκαιρης και στοχευμένης επιμόρφωσης. Οι συμμετέχοντες τόνισαν ότι η επιμόρφωση πρέπει να σχεδιαστεί προβλέποντας επαρκή χρόνο και να απευθύνεται σε άτομα που έχουν τα προσόντα για να γίνουν μέντορες, υπογραμμίζοντας τη σημασία των δεξιοτήτων ενεργητικής ακρόασης και ενσυναίσθησης. Οι ικανότητες αποτελεσματικής επικοινωνίας και κατάλληλης παρέμβασης αναφέρθηκαν επίσης ως σημαντικές. Οι δεξιότητες αυτές οφείλουν να επιδεικνύονται όχι μόνο κατά τον μεντορισμό, αλλά και κατά τη δραστηριότητα παρακολούθησης στην τάξη, γεγονός που υποδηλώνει ότι τέτοια δομημένα προγράμματα μπορούν να βελτιώσουν τις ικανότητες αλληλεπίδρασης των μεντόρων.

Η συζήτηση επεκτάθηκε περαιτέρω στην πρακτική εφαρμογή αυτών των προγραμμάτων μεντορισμού. Αν και η διεξοδική πιλοτική δοκιμή των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων δεν ήταν δυνατή, επικρατούσε η αίσθηση ότι αυτά τα δομημένα προγράμματα θα μπορούσαν να είναι ιδιαίτερα επωφελή ως υποστήριξη για τους μέντορες ή όσους επιθυμούν να γίνουν μέντορες.

Η συζήτηση υπογράμμισε την ανάγκη να δοκιμαστούν και να υλοποιηθούν τέτοια προγράμματα κατά τρόπο προσαρμοσμένο σε κάθε σχολείο, γεγονός που υποδηλώνει ότι θα μπορούσε να δρομολογηθεί μια πιο διαφοροποιημένη και λεπτομερής προσέγγιση της δομής του προγράμματος.

Υπόθεση 6: Η επιμόρφωση των μεντόρων ευνοεί την υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης στην ομάδα εστίασης, αναγνωρίστηκε ότι η επιμόρφωση των μεντόρων διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στην επιτυχή υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς. Οι συμμετέχοντες εξέτασαν την ανάπτυξη των ικανοτήτων των μεντόρων και τον αντίκτυπο του προγράμματος επιμόρφωσης μεντόρων του LOOP στην προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη αυτών των εκπαιδευτικών, συμπεριλαμβανομένων των τομέων προς βελτίωση.

Το περιεχόμενο του προγράμματος επιμόρφωσης μεντόρων αναφέρθηκε ως καθοριστικός παράγοντας για την ενσωμάτωση των νεοεισερχόμενων εκπαιδευτικών. Περιλάμβανε όλους τους τομείς που απαιτούνται για την αποτελεσματική εφαρμογή του μεντορισμού, υποδεικνύοντας μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στη δομή του προγράμματος.

Επιπλέον, δόθηκε έμφαση στη σημασία της ανατροφοδότησης στο πλαίσιο της επιμόρφωσης μεντόρων, η οποία είχε αναπτυχθεί ειδικά με βάση πρωταρχικά θέματα που θεωρούνται σημαντικά για την αποτελεσματική εφαρμογή του μεντορισμού. Η επιμόρφωση αυτή δεν προβλέπεται να είναι μόνο θεωρητική, αλλά να εφαρμόζεται και πρακτικά, λαμβάνοντας υπόψη τις συγκεκριμένες ανάγκες του σχολείου και το επάγγελμα του εκπαιδευτικού που πρέπει να υποστηριχθεί πρωταρχικά.

Εν κατακλείδι, η επιμόρφωση των μεντόρων θεωρείται βασική συνιστώσα που ευνοεί την υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, διασφαλίζοντας ότι οι μέντορες θα αποκτήσουν τις δεξιότητες και τις γνώσεις που απαιτούνται για την αποτελεσματική καθοδήγηση των νέων εκπαιδευτικών με βάση τον θεσμό του μέντορα. Η δομημένη προσέγγιση στην επιμόρφωση μεντόρων, συμπεριλαμβανομένης της ανατροφοδότησης και της πρακτικής εφαρμογής, είναι ζωτικής σημασίας για την ενσωμάτωση των νέων εκπαιδευτικών στο εκπαιδευτικό σύστημα και την υποστήριξη της επαγγελματικής τους ανάπτυξης.

Υπόθεση 7: Η έλλειψη πόρων και καθοδήγησης είναι οι λόγοι για τη μη υλοποίηση προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς στα σχολεία.

Στην ομάδα εστίασης συζητήθηκε το ζήτημα της έλλειψης πόρων και καθοδήγησης ως φραγμός στην υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς στα σχολεία.

Αυτή η εικόνα υποδηλώνει ότι η απουσία ενός δομημένου, αναγνωρισμένου και εξοπλισμένου με επαρκείς πόρους συστήματος μεντορισμού μπορεί να αποτελέσει σημαντικό εμπόδιο στην αποτελεσματική υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς. Δίχως την κατάλληλη υποστήριξη και σαφείς κατευθυντήριες γραμμές, τα σχολεία είναι απίθανο να

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

καταφέρουν να διατηρήσουν ένα βιώσιμο περιβάλλον μεντορισμού, το οποίο να μπορεί να υποστηρίξει την ομαλή μετάβαση των νέων εκπαιδευτικών στο επάγγελμα.

Μέρος Δ: Ευρωπαϊκή έρευνα τριγωνοποίησης

Όσον αφορά την ευρωπαϊκή έρευνα, το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε ηλεκτρονικά μεταξύ Σεπτεμβρίου και Δεκεμβρίου του 2023. Προτεραιότητα δόθηκε στη διάδοσή του στους/στις διευθυντές/-ριες σχολείων και στους/στις εκπαιδευτικούς από χώρες εκτός της σύμπραξης του προγράμματος. Χρησιμοποιήθηκαν διάφοροι δίαυλοι διάδοσης, μεταξύ των οποίων:

- i) μια εκστρατεία διάδοσης με διαφημίσεις σε πλατφόρμες μέσων κοινωνικής δικτύωσης,
- ii) διάδοση μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε θεσμικές επαφές,
- iii) διάδοση μέσω καταλόγων επαφών ηλεκτρονικού ταχυδρομείου των εκπαιδευτικών και των σχολείων,
- iv) διάδοση μέσω διαύλων επικοινωνίας επιστημονικών ενώσεων και εθνικών και ευρωπαϊκών φορέων εκπαιδευτικών.

Στόχος της διανομής του ερωτηματολογίου ήταν να προσελκύσει ευρύτερο κοινό καθώς και να αντλήσει διάφορες προοπτικές και απόψεις. Η προσπάθεια αυτή είχε ως αποτέλεσμα να συμμετάσχουν στην έρευνα 174 διευθυντές και διευθύντριες σχολείων από διαφορετικές χώρες, εκ των οποίων 94 απαντήσεις ήταν έγκυρες. Περίπου μισές από αυτές προέρχονταν από χώρες εκτός της σύμπραξης του προγράμματος. Η Βόρεια Μακεδονία και η Ρουμανία ήταν οι χώρες με τη μεγαλύτερη εκπροσώπηση μεταξύ των χωρών εκτός σύμπραξης, ενώ η Ελλάδα και η Πορτογαλία είχαν τον υψηλότερο αριθμό συμμετεχόντων στο πλαίσιο της σύμπραξης.

Στην έρευνα συμμετείχαν επίσης 844 εκπαιδευτικοί από διάφορες χώρες, οι οποίοι έδωσαν 488 έγκυρες απαντήσεις. Από αυτές, 350 απαντήσεις προέρχονταν από χώρες εκτός της σύμπραξης, ενώ 138 προέρχονταν από χώρες της σύμπραξης. Όπως και στην έρευνα των διευθυντών/-ριών σχολείων, έτσι και εδώ η Βόρεια Μακεδονία και η Ρουμανία ήταν οι χώρες με τη μεγαλύτερη εκπροσώπηση μεταξύ των χωρών εκτός σύμπραξης, ενώ η Ελλάδα και η Πορτογαλία είχαν τη μεγαλύτερη εκπροσώπηση στο πλαίσιο της σύμπραξης.

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων/-ουσών σχολικών διευθυντών/-ριών ήταν ηλικίας μεταξύ 46-55 ετών, χωρίς σημαντική ηλικιακή απόκλιση μεταξύ των ερωτηθέντων από χώρες της σύμπραξης και εκτός. Οι εκπαιδευτικοί, από την άλλη πλευρά, ήταν κυρίως μεταξύ των ηλικιακών ομάδων 36-45 και 46-55 ετών, μια τάση που παρατηρήθηκε τόσο στις χώρες της σύμπραξης όσο και στις χώρες εκτός σύμπραξης.

Οι περισσότεροι συμμετέχοντες, τόσο εκπαιδευτικοί όσο και διευθυντές/-ριες σχολείων, ήταν γυναίκες, ανεξάρτητα από το καθεστώς της χώρας τους όσον αφορά τη σύμπραξη.

Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην έρευνα δίδασκαν στην ανώτερη δευτεροβάθμια γενική εκπαίδευση, ενώ ακολούθησε η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Εργάζονταν κυρίως σε σχολεία αστικών περιοχών και είχαν πάνω από 11 χρόνια διδακτικής προϋπηρεσίας. Η τάση αυτή ήταν συνεπής μεταξύ των ερωτηθέντων τόσο από τις χώρες της σύμπραξης όσο και από τις χώρες που δεν ανήκουν στη σύμπραξη.

Οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές/-ριες των σχολείων σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες συμφωνούν σχετικά με τη σημασία των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς και των διαδικασιών μεντορισμού. Η συμφωνία αυτή υπογραμμίζει τη σημασία των προσόντων του μέντορα και της δομημένης υποστήριξης κατά την εισαγωγή των νέων εκπαιδευτικών στο επάγγελμα. Υπογραμμίζει, επίσης, την ανάγκη για προκαθορισμένα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς με επίκεντρο τις δραστηριότητες μεντορισμού για την ενίσχυση της επαγγελματικής ανάπτυξης και της διατήρησης των εκπαιδευτικών στο επάγγελμα. Επιπλέον, παρατηρείται ισχυρή συμφωνία μεταξύ των συμμετεχόντων ως προς το ότι οι διαδικασίες εισαγωγής στο επάγγελμα πρέπει να ενισχυθούν από καταρτισμένους μέντορες και η εκλαμβανόμενη έλλειψη επίσημης προετοιμασίας των μεντόρων υπογραμμίζει την ανάγκη για ολοκληρωμένα προγράμματα επιμόρφωσης για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της εισαγωγής στο επάγγελμα. Οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές/-ριες σχολείων, ιδίως από τις χώρες της σύμπραξης αξιολογούν ιδιαίτερα την καθιέρωση και την εποπτεία των προγραμμάτων επιμόρφωσης των μεντόρων. Συνολικά, οι Ευρωπαίοι διευθυντές/-ριες σχολείων και οι εκπαιδευτικοί θεωρούν την εισαγωγή των νέων εκπαιδευτικών στο επάγγελμα ζωτικής σημασίας για την υποστήριξη της ένταξης των νέων εκπαιδευτικών. Τα ευρήματα αυτά υπογραμμίζουν την εκλαμβανόμενη έλλειψη επίσημης επιμόρφωσης για τους μέντορες και τονίζουν τη σημασία των επίσημων προγραμμάτων επιμόρφωσης, την αξιολόγηση των νέων εκπαιδευτικών και την υποστήριξη των έμπειρων εκπαιδευτικών που αναλαμβάνουν τον ρόλο του μέντορα από ειδικούς. Οι ερωτηθέντες, επίσης, δηλώνουν ότι διαφωνούν με την ιδέα ενός άκαμπτου, μη ευέλικτου προγράμματος εισαγωγής στο επάγγελμα, γεγονός που υποδηλώνει την ανάγκη για αναγνώριση των διαφορετικών απαιτήσεων και πλαισίων των εκπαιδευτικών.

Επί της ουσίας, υπάρχει κοινή αντίληψη μεταξύ των εκπαιδευτικών και των διευθυντών/-ριών σχολείων από διάφορα ευρωπαϊκά κράτη σχετικά με τη σημασία των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς και των διαδικασιών μεντορισμού. Αυτή η συμφωνία είναι αισθητή ανεξάρτητα από το αν οι χώρες είναι μέρος της σύμπραξης ή όχι, ενώ υπογραμμίζει τη σημασία των προσόντων του μέντορα και της δομημένης υποστήριξης κατά την εισαγωγή των νέων εκπαιδευτικών στο επάγγελμα. Αυτή η προοπτική είναι σύμφωνη με την Υπόθεση 3, η οποία υποστηρίζει ότι τα προδιαμορφωμένα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, με επίκεντρο τις δραστηριότητες μεντορισμού, ενισχύουν την επαγγελματική ανάπτυξη και τη διατήρηση των εκπαιδευτικών στο επάγγελμα. Υποστηρίζει, επίσης, την Υπόθεση 5, η οποία προβλέπει ότι τα δομημένα προγράμματα μεντορισμού, προσαρμοσμένα στο εκάστοτε πλαίσιο, προάγουν την αφοσίωση και την πρόοδο των συμμετεχόντων.

Οι συμμετέχοντες στη συντριπτική τους πλειοψηφία συμφωνούν ότι οι διαδικασίες εισαγωγής στο επάγγελμα θα πρέπει να υποστηρίζονται από καταρτισμένους μέντορες, μια άποψη που ευθυγραμμίζεται με την Υπόθεση 6, η οποία υποδεικνύει ότι η επιμόρφωση των μεντόρων βοηθά στην υλοποίηση των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς. Υπάρχει, ωστόσο, μια παρατηρούμενη ανεπάρκεια στην επίσημη προετοιμασία των μεντόρων, γεγονός που υπογραμμίζει την αναγκαιότητα για ολοκληρωμένα προγράμματα επιμόρφωσης για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της εισαγωγής στο επάγγελμα. Αυτό ευθυγραμμίζεται με την Υπόθεση 1, η οποία υποστηρίζει ότι τα επίσημα προγράμματα επιμόρφωσης μεντόρων επιτρέπουν την επιτυχή υλοποίηση αποτελεσματικών προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς.

Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές/-ριες σχολείων από τις χώρες της σύμπραξης αξιολογούν ιδιαίτερα την εγκυρότητα, την αναγνώριση και τη συνεχή εποπτεία των προγραμμάτων επιμόρφωσης των μεντόρων. Οι λόγοι για τη μη υλοποίηση προγραμμάτων εισαγωγής στα σχολεία, όπως η έλλειψη πόρων και καθοδήγησης (Υπόθεση 7) ή η δυνατότητα των έμπειρων εκπαιδευτικών και των διευθυντών/-ριών σχολείων να διαφοροποιήσουν τις επιλογές σταδιοδρομίας τους και να καθοδηγήσουν τους συναδέλφους τους, με αποτέλεσμα την κινητροδότησή τους και τη διατήρησή τους στο επάγγελμα (Υπόθεση 2), δεν προσδιορίστηκαν επακριβώς. Ωστόσο, δεν βρέθηκε κάποιο στοιχείο που να αντιφάσκει με αυτές τις υποθέσεις.

Γενικά, οι διευθυντές/-τριες σχολείων και οι εκπαιδευτικοί, που συμμετείχαν στην έρευνα για την Ευρώπη, θεωρούν τα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα σημαντικό μηχανισμό για την καλύτερη ένταξη των νέων εκπαιδευτικών, γεγονός που επιβεβαιώνει την Υπόθεση 4, σύμφωνα με την οποία τα επίσημα προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα σε σχολικό επίπεδο συμβάλλουν στην κοινωνική και πολιτιστική ένταξη και ανάπτυξη των νέων εκπαιδευτικών. Τα ευρήματα αυτά υπογραμμίζουν την εκλαμβανόμενη έλλειψη επίσημης επιμόρφωσης για τους μέντορες, που έχουν οι συμμετέχοντες, και τονίζουν τη σημασία των επίσημων προγραμμάτων επιμόρφωσης, την αξιολόγηση των νέων εκπαιδευτικών και την υποστήριξη των έμπειρων εκπαιδευτικών που αναλαμβάνουν τον ρόλο του μέντορα από ειδικούς.

Επιπλέον, οι συμμετέχοντες απορρίπτουν την ιδέα ενός ενιαίου προγράμματος εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς, υποδεικνύοντας τη συνειδητοποίηση των διαφορετικών αναγκών και πλαισίων των εκπαιδευτικών.

Μέρος Ε: Συμπεράσματα και υποδείξεις για συστάσεις πολιτικής

Η συνθετική ανάλυση των ποσοτικών και ποιοτικών πορισμάτων των πιλοτικών δοκιμών που διεξήχθησαν στις έξι συμμετέχουσες χώρες απέδωσε ορισμένα ενδιαφέροντα συμπεράσματα και χρήσιμες συστάσεις πολιτικής.

Συνολικά, το πρόγραμμα LOOP απέδειξε τη σημασία του μεντορισμού από συναδέλφους στην:

- ενδυνάμωση και την παρακίνηση των νέων εκπαιδευτικών στο επάγγελμα,
- ενίσχυση της ικανότητας των νέων εκπαιδευτικών να αλληλεπιδρούν και να συνεργάζονται με άλλους εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες,
- ενίσχυση της αίσθησης του ανήκειν των νέων εκπαιδευτικών στην κουλτούρα του σχολείου
- δημιουργία ευκαιριών για αυτοαναστοχασμό και αμοιβαία μάθηση μεταξύ έμπειρων και νέων εκπαιδευτικών,
- αύξηση της αυτογνωσίας και της αίσθησης αυτοαποτελεσματικότητας των έμπειρων και των νέων εκπαιδευτικών για τις κύριες δραστηριότητες του εκπαιδευτικού επαγγέλματος,
- κινητροδότηση των έμπειρων εκπαιδευτικών για το επάγγελμα και τη δράση τους ως παράγοντες προώθησης της ένταξης και της μάθησης των νέων εκπαιδευτικών.

Η ανάλυση των απαντήσεων των εκπαιδευτικών σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες οδήγησε σε μια σειρά συστάσεων για την υποστήριξη της επιτυχούς υλοποίησης των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς στα σχολεία, οι οποίες είναι οι πιο σχετικές που εντοπίστηκαν παραπάνω:

- **Κινητροδότηση για τους έμπειρους εκπαιδευτικούς στον ρόλο τους ως μέντορες** (Ισπανία, Κροατία, Ελλάδα, Πορτογαλία): Οι εκπαιδευτικοί πρότειναν την υιοθέτηση διαφόρων κινήτρων, όπως η επίσημη αναγνώριση της καθοδήγησης με βάση τον θεσμό του μέντορα, η μείωση του διδακτικού φόρτου εργασίας ή οι οικονομικές ανταμοιβές, προκειμένου να ενθαρρυνθούν οι έμπειροι εκπαιδευτικοί να αναλάβουν τον ρόλο του μέντορα.
- **Δικτύωση μεταξύ των μεντόρων** (Ισπανία, Κροατία, Ελλάδα, Σλοβενία): Οι εκπαιδευτικοί πρότειναν τη δημιουργία πλατφορμών ώστε οι μέντορες να έρχονται σε επαφή, να μοιράζονται πόρους και να αλληλοϋποστηρίζονται, ενισχύοντας την εμπειρία του μεντορισμού μέσω περιφερειακών εικονικών κοινοτήτων και σχολικών επισκέψεων.
- **Προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα ενσωματωμένα στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και τη στρατηγική των σχολείων** (Ισπανία, Κροατία, Ιταλία, Πορτογαλία, Σλοβενία): Οι εκπαιδευτικοί τάχθηκαν υπέρ της ενσωμάτωσης των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα στα τελευταία έτη της εκπαίδευσης εκπαιδευτικών και στη συνολική στρατηγική των σχολείων, εστιάζοντας σε πρακτικές και θεωρητικές πτυχές για να βοηθηθούν οι νέοι εκπαιδευτικοί.
- **Σχέδιο παρακολούθησης για προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς** (Ιταλία, Πορτογαλία): Οι εκπαιδευτικοί πρότειναν την εφαρμογή ενός σχεδίου παρακολούθησης για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και εμπειριών, με τη συμμετοχή διαφόρων ενδιαφερομένων, όπως οι διευθυντές/-τριες των σχολείων, η διοίκηση και τα πανεπιστήμια.

- **Μεντορεία σχετικά με νομικές και επίσημες σχολικές διαδικασίες** (Ισπανία, Ελλάδα, Σλοβενία): Οι εκπαιδευτικοί τόνισαν τον ρόλο των διευθύνσεων των σχολείων και της διοίκησης στον μεντορισμό, ιδίως όσον αφορά τις νομικές και λοιπές επίσημες σχολικές διαδικασίες, και πρότειναν να συμπεριληφθούν προσεγγίσεις μεντορείας στην εκπαίδευση των στελεχών της διεύθυνσης των σχολείων.
- **Προσαρμογή της διάρκειας του προγράμματος εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς σύμφωνα με τις εκάστοτε συγκεκριμένες ανάγκες** (Ιταλία, Πορτογαλία): Οι εκπαιδευτικοί πρότειναν την προσαρμογή της διάρκειας των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα στις εξατομικευμένες ανάγκες των νέων εκπαιδευτικών, ενδεχομένως και πέραν του ενός σχολικού έτους.
- **Διαδικτυακοί πόροι για τον μεντορισμό** (Ελλάδα, Σλοβενία): Οι εκπαιδευτικοί πρότειναν τη δημιουργία αποθετηρίων ψηφιακών πόρων για τους μέντορες και τους μεντορευόμενους, όπου θα παρέχονται πόροι και προσβάσιμα υλικά.
- **Εξέταση των συνθηκών εργασίας των νέων εκπαιδευτικών** (Σλοβενία): Οι εκπαιδευτικοί υπογράμμισαν την ανάγκη να αντιμετωπιστούν ζητήματα που σχετίζονται με τις συνθήκες εργασίας των νέων εκπαιδευτικών, όπως η αίσθηση ότι είναι κακοπληρωμένοι και υποτιμημένοι, καθώς και η ανάγκη για υποστήριξη από τους προϊστάμενους και τους συναδέλφους τους.

Παράλληλα, προέκυψαν και άλλα ενδιαφέροντα ευρήματα σε σχέση με τον ρόλο των μεντόρων, την επιμόρφωση των μεντόρων, τα κίνητρα των μεντόρων και των μεντορευόμενων, τις ιδιαιτερότητες σχεδιασμού των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα και τους παράγοντες που διευκολύνουν (ή αναμένεται να διευκολύνουν) την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα. Πρώτον, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι το προφίλ των μεντόρων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο. Τα κίνητρα και το ενδιαφέρον να γίνουν μέντορες και οι ικανότητές τους είναι σημαντικοί παράγοντες για την επιλογή των κατάλληλων μεντόρων. Χαρακτηριστικά όπως η ικανότητα ανάπτυξης σχέσεων, η ενσυναίσθηση, οι δεξιότητες επικοινωνίας και ενεργητικής ακρόασης, η συναισθηματική σταθερότητα και η νοοτροπία δια βίου μάθησης είναι πολύτιμα στοιχεία για έναν επιτυχημένο μέντορα. Αυτά τα στοιχεία της προσωπικότητας θα πρέπει να συνοδεύονται από επίσημη προετοιμασία και καθοδήγηση. Επιπλέον, τα οικονομικά και μη οικονομικά κίνητρα έχουν πράγματι σημασία. Ο μεντορισμός θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως ελκυστική επιλογή σταδιοδρομίας και ως ευκαιρία για τους έμπειρους εκπαιδευτικούς να έχουν έναν επίσημο και αναγνωρισμένο ρόλο στο σχολείο. Ο χρόνος που αφιερώνεται στους έμπειρους και τους νέους εκπαιδευτικούς είναι βασική προϋπόθεση για την επιτυχία του προγράμματος εισαγωγής, καθώς και η ύπαρξη δραστηριοτήτων και υποστηρικτικού υλικού που θα χρησιμοποιηθεί κατά τη διάρκεια του μεντορισμού. Η σχολική διεύθυνση παίζει, επίσης, σημαντικό ρόλο. Ειδικότερα, οι διευθυντές/-ριες των σχολείων θα πρέπει να δεσμεύονται για την επιτυχία των προγραμμάτων εισαγωγής, καθώς και να υποστηρίζουν και να ενθαρρύνουν τους μέντορες και τους μεντορευόμενους. Παρατηρείται εξάλλου μια σχέση μεταξύ των προγραμμάτων επιμόρφωσης των μεντόρων και των προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς. Ειδικότερα, ο σχεδιασμός επίσημων, δομημένων και προσαρμοσμένων στα εκάστοτε πλαίσια προγραμμάτων μεντορισμού μπορεί να οδηγήσει σε πιο αποτελεσματικά προγράμματα εισαγωγής στο επάγγελμα για νέους εκπαιδευτικούς. Το τελευταίο αυτό σημείο δεν πρέπει να παραγνωρίζεται. Όπως έδειξαν τα πλούσια και διαφοροποιημένα ευρήματα του προγράμματος LOOP, για τον σχεδιασμό αποτελεσματικών προγραμμάτων εισαγωγής στο επάγγελμα

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

για νέους εκπαιδευτικούς είναι απαραίτητη η σφαιρική κατανόηση των συγκεκριμένων αναγκών και των ιδιαιτεροτήτων κάθε εθνικού πλαισίου. Είναι απίθανο να λειτουργήσει μια ενιαία λύση για όλους. Πάνω απ' όλα χρειάζονται προσεγγίσεις που να ανταποκρίνονται στο εκάστοτε πλαίσιο, οι οποίες όμως να στηρίζονται σε βασικές αρχές, όπως αυτή που προέκυψε από την επαλήθευση των επτά παραδοχών του προγράμματος LOOP και επιβεβαιώνεται εδώ.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Παραρτήματα

Παράρτημα I – Εθνική έκθεση της Πορτογαλίας

Παράρτημα II – Εθνική έκθεση της Ισπανίας

Παράρτημα III – Εθνική έκθεση της Ελλάδας

Παράρτημα IV – Εθνική έκθεση της Σλοβενίας

Παράρτημα V – Εθνική έκθεση της Κροατίας

Παράρτημα VI – Εθνική έκθεση της Ιταλίας

INOVA+

INOVA + Innovation Services SA

Ministry of Education and
Science of Portugal

Ministry of Education, Republic of
Slovenia

Institutouto Ekpedeftikis Politikis (Insti
tute of Educational Policy)

Casa do Professor

Institute of Education of the
University of Lisbon

University of Ljubljana

University of Peloponnese

IDEC SA

Fundación Universitaria Balmes

Association Petit Philosophy

Libera Università del
Mediterraneo Jean Monnet

LOOP

EMPOWERING TEACHERS PERSONAL, PROFESSIONAL AND SOCIAL

CONTINUOUS DEVELOPMENT THROUGH INNOVATIVE PEER - INDUCTION PROGRAMMES

<https://empowering-teachers.eu/>